

HEVOSVOIMAA LASTENSUOJELUUN

Sosiaalipedagoginen hevostoiminta lastensuojelussa

Sara Suikka

Opinnäytetyö, syksy 2018

Diakonia-ammattikorkeakoulu

Sosiaalialan koulutusohjelma

Kristillinen lapsi- ja nuorisotyön suuntautumisvaihtoehto

Sosionomi (AMK) + Kirkon

nuorisotyönohjaajan

virkakelpoisuus

"Hevosen läsnäolo on vaan uskomaton." (H1)

TIIVISTELMÄ

Suikka, Sara. Hevosvoimaa lastensuojeluun. Helsinki, syksy 2018, 55 s., 1 liite. Diakonia-ammattikorkeakoulu, sosiaalialan koulutusohjelma, kristillinen lapsi- ja nuorisotyön suuntautumisvaihtoehto, sosionomi (AMK) + kirkon nuorisotyönohjaajan virkakelpoisuus.

Opinnäytetyö oli laadullinen tutkimus sosiaalipedagogisesta hevostoiminnasta, jota käytetään muun muassa syrjäytymisen ehkäisemiseksi sekä kuntouttavana toimintana. Työn tarkoituksena oli tuottaa tietoa siitä, mitä sosiaalipedagoginen hevostoiminta on ja millaisia vaikutuksia sillä on toiminnassa käyviin asiakkaisiin. Tarkoitus oli myös selvittää, voidaanko sosiaalipedagogista hevostoimintaa käyttää lastensuojelussa asiakkaiden kanssa tehtävään työskentelyyn sekä edistämään lastensuojeluasiakkaiden mielenterveyttä.

Työ koostuu teoreettisesta viitekehyksestä, opinnäytetyöprosessin kuvauksesta sekä haastattelutulosten esittelystä ja pohdinnasta. Tutkimus suoritettiin puolistrukturoituna teemahaastatteluna. Haastatteluihin osallistui viisi sosiaalipedagogisen hevostoiminnan ohjaajaa. Haastatteluiden kautta selvitettiin sosiaalipedagogisen hevostoiminnan nykyisiä toimintamuotoja, vaikutuksia ja käytettävyyttä.

Keskeisinä tutkimustuloksina esille nousivat sosiaalipedagogisen hevostoiminnan vaikutukset asiakkaisiin, sekä toiminnan hyödyllisyys. Eniten sosiaalipedagoginen hevostoiminta vaikuttaa näkyvästi positiivisella tavalla ihmisen psyykkiin puoleen, unohtamatta sosiaalista ja fyysistä puolta. Hevostoiminnan todettiin vahvistavan itsetuntoa, lisäävän elämäniloa ja antavan voimaa arjen keskelle. Hevostoiminta koettiin hyödyllisenä niin asiakkaiden kuin toiminnanohjaajien näkökulmasta.

Tutkimustulosten perusteella voidaan sanoa, että sosiaalipedagogista hevostoimintaa voidaan käyttää osana lastensuojelupalveluita sekä mielenterveyden edistämiseksi tehtävässä työssä.

Asiasanat: hevonen, lastensuojelu, mielenterveys, sosiaalipedagogiikka

ABSTRACT

Suikka, Sara. Horsepower to the child welfare. 55 p., 1 appendix. Language: Finnish. Autumn 2018. Diaconia University of Applied Sciences. Degree Programme in Social Services, Option in Christian Youth Work, Degree: Bachelor of Social Services.

This thesis is a qualitative study about social pedagogical horse activity which is used to prevent exclusion and as a method of rehabilitation. The purpose of this thesis was to produce information about social pedagogical horse activity and its effects on the customers and especially, to find out if the horse activity could be used in child welfare and in the mental health work with the child welfare customers.

The thesis includes a theoretical framework, process description, interview outcome introduction and reflection on how the study turned out. The data for the study was collected by semi-structured theme interviews for five social pedagogical horse activity instructors. Through the interviews was examined the present state of the horse activity and its positive influence and usefulness.

The essential study outcomes were the positive influence and usefulness of the social pedagogical horse activity. Mostly the horse activity influences the mental welfare visible positively, but it also affects the social and physical welfare. The horse activity was stated to strengthen self-esteem, increase the joy of life and give strength to everyday life. The social pedagogical horse activity was experienced useful by the customers and instructors.

By the study outcomes can be said that the social pedagogical horse activity can be used in child welfare and in the mental health work done with the child welfare customers.

Keywords: child welfare, horse, mental health, social pedagogy

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	7
2 LAPSUUS JA NUORUUS ELÄMÄNVAIHEINA	9
2.1 Lapsuus	9
2.2 Nuoruus	10
3 LASTENSUOJELU	12
4 MIELENTERVEYS JA SEN EDISTÄMINEN	14
5 KUINKA HEVOSET AUTTAVAT?	17
6 SOSIAALIPEDAGOGIIKKA	20
7 SOSIAALIPEDAGOGINEN HEVOSTOIMINTA (SPHT)	23
8 SOSIAALIPEDAGOGINEN HEVOSTOIMINTA TUTKIMUSKOHTEENA	26
9 TUTKIMUKSEN LÄHTÖKOHDAT	28
9.1 Tutkimuskysymykset	28
9.2 Haastattelumetodi tiedonkeruumenetelmänä	29
9.3 Teoriasta käytännöksi	30
9.4 Haastateltavat ammattilaiset	31
10 PROSESSIN KUVAUS	33
10.1 Tutkimusympäristö ja kohderyhmä	33
10.2 Tutkimuksen kulku, aineistonkeruu ja analyysi	33
11 TULOKSET	35
11.1 Aineiston analyysi	35
11.2 Tulosten peilaus tutkimuskysymyksiin	35
11.2.1 Sosiaalipedagoginen hevostoiminta haastattelujen pohjalta	36
11.2.2 Miksi hevostoimintaa kannattaa hyödyntää lastensuojelussa? ...	38
11.2.3 Miksi hevostoimintaa kannattaa hyödyntää mielenterveyden edistämiseksi?	41
11.3 Mitä SPHT-ohjaajat toivovat lastensuojelutoimijoilta?	42
12 POHDINTA	44

12.1 Sosiaalipedagogisen hevostoiminnan nykytila ja kehityshaasteet.....	44
12.2 Sosiaalipedagoginen hevostoiminta seurakunnissa.....	46
12.3 Työn onnistumisen arviointi.....	47
12.4 Oman ammatillisuuden kasvu.....	49
LÄHTEET	52
LIITTEET	55
Puolistrukturoitu teemahaastattelu sosiaalipedagogisen hevostoiminnan ohjaajille.....	55

1 JOHDANTO

Lastensuojelun arjessa kohdataan päivittäin erilaisista sosiaalisista, mielenterveydellisistä tai käytöshäiriöllisistä ongelmista kärsiviä nuoria. Työskennellessäni lastensuojelun parissa olen huomannut, että nuorille suunnatut palvelut kuten psykiatrianpoliklinikat, nuorisopoliklinikka tai jopa yksittäisten terapeuttien kalenterit ovat täynnä pitkälle ajalle. Aikoja saatetaan saada vasta viikkojen päähän, kun avulle olisi tarvetta heti. Sosiaalipedagoginen hevostoiminta, joka on talliympäristössä tapahtuvaa ennaltaehkäisevää ja kuntouttavaa toimintaa, voisi tuoda helpotusta muiden laitosten ja toimijoiden kuormitukseen toimimalla yhtenä apuväylänä. Erilaiset ongelmat kuten masennus, yksinäisyys sekä syrjäytyminen lisääntyvät koko ajan nuorten keskuudessa, mistä johtuen olisi hyvä, että vaihtoehtoisia apu- ja hoitokeinoja kehitettäisiin ja käytettäisiin yhä enemmän.

Työ on erittäin ajankohtainen, koska nuorten mielenterveysongelmat ovat lisääntymässä Pohjoismaissa. Tutkimusten avulla on seurattu nuorten mielenterveyden ja terveyden kehitystä jo pitkällä aikavälillä. Yhä useampi nuori kokee ahdistuneisuutta ja masentuneisuutta. (Gissler & Seppänen 2017.) Tästä syystä olisi erittäin tärkeää, että hoitomuotoja ja kuntoutuskeinoja saataisiin lisää. Olisi myös hyvä saada erilaisia vaihtoehtoja tarjolle, koska eri ihmiset hyötyvät erilaisesta avusta. Sosiaalipedagogista hevostoimintaa on jo joissain määrin hyödynnetty niin lastensuojelussa kuin mielenterveysongelmista kärsivien kuntoutuksessa. Pääsääntöisesti hevostoimintaan hakeudutaan itsenäisesti, eikä esimerkiksi sosiaalitoimen kautta, jolloin osallistuminen myös kustannetaan itse. Tähän toivotaan muutosta, että asiakkaat saisivat helpommin apua osallistumiskustannuksiin. Apua kustannuksiin saadaan tehokkaimmin levittämällä tietoa sosiaalipedagogisesta hevostoiminnasta ja sen hyödyistä.

Sosiaalipedagoginen hevostoiminta on kuitenkin vielä tekemässä itseään tunnetuksi, vaikka se on ollut toiminnassa jo noin 16 vuoden ajan Suomessa (Laatinen 2014, 7–8). Tämän opinnäytetyön tarkoitus oli selvittää, mitä on sosiaalipedagoginen hevostoiminta, miksi sitä järjestetään, kuka siitä hyötyy ja miten. Tavoitteena oli lisätä tietoisuutta sosiaalipedagogisesta hevostoiminnasta osana

lastensuojelua sekä avata hevostoiminnan käyttötarkoituksia. Sosiaalipedagoginen hevostoiminta ei kuitenkaan edellytä lastensuojeluasiakkuutta, eli hevostoiminnassa voi käydä kuka vain sitä tarvitseva henkilö. Opinnäytetyön tavoiteltu vaikutus on se, että lastensuojelun ammattilaiset saisivat enemmän tietoa sosiaalipedagogisesta hevostoiminnasta ja sen tarjoamista mahdollisuuksista asiakkailleen. Näin asiakkaat, joilla on erityistarpeita, esimerkiksi haasteita mielenterveyden kanssa, voisivat saada apua omiin tilanteisiinsa nopeammin kuin muista hoitovaihtoehdoista.

Työelämäyhteistyötahoina toimivat sosiaalipedagogisen hevostoiminnan ammattilaiset, jotka ovat käyneet sosiaalipedagogisen hevostoimintaohjaajakoulutuksen ja aktiivisesti järjestävät kyseessä olevaa toimintaa. Sosiaalipedagogisen hevostoiminnan ohjaajat osallistuivat opinnäytetyöhöni haastatteluiden kautta. Heitä haastatteleamalla sain teoriapohjan lisäksi aineistoa ja tietoa sosiaalipedagogisesta hevostoiminnasta ja sen vaikutuksista sekä toimivuudesta, sekä vastauksia tutkimuskysymyksiini. Opinnäytetyö on laadullinen tutkimus, jonka päättämiskysymyksiä ovat ”Mitkä ovat sosiaalipedagogisen hevostoiminnan hyödyt ja kehityshaasteet?”, ”Millaisia käsityksiä sosiaalipedagogisen hevostoiminnan ohjaajilla on hevostoiminnan käytettävyydestä lastensuojelussa?” sekä ”Mitä sosiaalipedagogisen hevostoiminnan ohjaajat toivovat yhteistyöltä lastensuojelun kanssa?”.

Opinnäytetyössä tarkastellaan sosiaalipedagogista hevostoimintaa myös kirkon nuorisotyön kannalta kaksoispätevyyteen oikeuttavan tutkintoni vuoksi. Pohdinnassa perehdyin siihen, miten seurakunnat voisivat omasta puolestaan hyödyntää sosiaalipedagogista hevostoimintaa eri työaloilla, erityisesti nuorisotyössä. Pohdinnan kohteeksi nousivat hevostoiminnan mahdollisuudet tuoda uusia ulottuvuuksia työhön myös kirkon alalle sekä erityisnuorisotyö suurimpana hevostoiminnan hyötyjänä.

2 LAPSUUS JA NUORUUS ELÄMÄNVAIHEINA

2.1 Lapsuus

Varhaislapsuudessa (0–6-vuotiaat) tapahtuva kehitys on pohja kaikelle myöhemmin opittaville tiedoille ja taidoille (Nurmi ym. 2015, 22). Tästä syystä on erityisen tärkeää antaa lapselle turvallinen ja hyvä kasvuympäristö aina varhaislapsuudesta itsenäistymiseen asti. Lapsen ensimmäiset elinvuodet ovat tärkeitä niin fyysisen kuin psyykkisen ja sosiaalisen kehityksen kannalta. Lapsen ensimmäisten vuosien aikana keho muuttuu nopeassa tahdissa muodoltaan koko ajan kohti toimivampaa ja hallitumpaa kokonaisuutta, ja itsetuntemus sekä sosiaaliset suhteet saavat alkunsa (Nurmi ym. 2015, 22). Vanhempien käytös ja heidän antama tuki ohjaavat lapsen toimintaa, kun taas lapsen ominaispiirteet ohjaavat vanhempien käyttäytymistä lasta kohtaan. Aikuisten on tärkeää ymmärtää heidän luomansa kasvuympäristön vaikutukset lapsen kehityksen kannalta, jotta kehitys voisi olla mahdollisimman suotuisaa. Varhaislapsuus antaa pohjan lapsuusajan oppimiselle ja kehitykselle sekä motivaatiolle oppia uutta.

Leikkiminen on lapsille tärkeä tapa opetella elämän perusasioita, kuten sosiaalisia taitoja, sääntöjen noudattamista, tunteiden tunnistamista ja impulssien hallintaa (Nurmi ym. 2015, 62–63). Leikkimällä toisten lasten sekä myös itseään vanhempien ihmisten, kuten omien vanhempien kanssa, lapsella on mahdollisuus kokea onnistumisia ja epäonnistumisia turvallisessa ympäristössä. Lapsella on myös mahdollisuus oppia käsittelemään niin positiivisia kuin negatiivisiakin tunteita. Leikkiminen kertoo myös paljon lapsen kehitysvaiheen tilasta sekä siitä, tarvitseeko lapsi mahdollisesti apuja joidenkin kehitystehtävien loppuunsaattamisessa (Nurmi ym. 2015, 70–72). Tarkkailemalla lapsen leikkejä pystytään havainnoimaan motorisia ja sosiaalisia taitoja sekä arvioimaan lapsen kykyä hahmottaa ympäröivää maailmaa ja toisia ihmisiä. Jos vanhemmat huomaavat puutoksia esimerkiksi sosiaalisissa taidoissa tai puheentuottamisessa, voivat vanhemmat hakea apua lapselle jo varhaisessa vaiheessa.

Varhaislapsuuden keskeisimmät kehitystehtävät ovat motoriikan, vuorovaikutustaitojen, kielen, muistin, sosiaalisten taitojen ja leikin kehitys. Keskilapsuuden (6–12-vuotiaat) keskeisimmät kehitystehtävät ovat fyysinen ja motorinen kehitys, kognitiivinen kehitys, koulu ja oppiminen, tunne-elämän ja sosiaalisen käyttäytymisen kehitys, kaverisuhteiden muodostus sekä vapaa-ajan vietto. (Nurmi ym. 2015.) Nämä kehitystehtävät sisältävät käytännössä kokonaan lapsen kasvamisen kohti nuoruutta ja sitä kautta aikuisuutta. Jos jokin kehitystehtävä jää kesken tai puutteelliseksi, se yleensä heijastuu myöhemmässä elämässä. Jos esimerkiksi varhaislapsuudessa kielen kehitys jää vajavaiseksi, se saattaa hankaloittaa lapsen sosiaalisia suhteita ja sitä kautta vaikuttaa lapsen itsetuntoon. Kun kehitystehtävät täyttyvät tasapainoisessa ja hyvässä kasvuympäristössä, lapsella on paremmat mahdollisuudet selvitä erilaisista ongelmatilanteista tai kriiseistä aikuisena. Tuki hyvään aikuiselämään luodaan jo lapsuudessa.

2.2 Nuoruus

Nuoruusikä on lapsuudesta aikuisuuteen siirtymisen aikaa. Silloin opetellaan itsenäistymään, irtautumaan vanhemmista ja elämään omaa elämää. (Nurmi ym. 2015, 142–143.) Opetellaan muodostamaan omia mielipiteitä ja käsitystä siitä, millaista elämää aikuisena haluaa elää. Nuoruuteen kuuluu myös opettelu omien valintojen tekemisestä sekä niistä johtuvien seurausten kanssa elämisestä. Nuoruus ajanjaksona on pidentynyt viimeisen sadan vuoden aikana hurjasti. Ennen se oli vain muutaman vuoden mittainen, mutta nykyisin ulottuu helposti toisen vuosikymmenen loppupuolelle, joillakin jopa sen yli. (Nurmi ym. 2015, 143.) Nuoruusikään kuuluu erilaiset kehityskriisit ja -tehtävät, kuten puberteetti ja fyysinen kasvu, ajattelun kehitys ja kypsyminen, identiteetin kehitys sekä sopeutumisen kehitys.

Näiden kehitystehtävien avulla nuori kehittyy kohti aikuista itseään. Nuoruudessa on tärkeää tutkia itseään ja miettiä, millainen ihminen haluaa olla. Kavereilla on suuri merkitys siinä, miten nuori käyttäytyy ja ajattelee. Tämä johtuu mallioppimisesta ja paineesta olla hyväksytty ystäväpiirissä. Mallioppiminen pätee niin negatiivisiin kuin positiivisiin tapoihin ja ajatusmalleihin. Yleensä sellaiset nuoret,

jotka haluavat pärjätä koulussa hyvin, hakeutuvat ennemmin ystäviksi toisten akateemisesti lahjakkaiden kanssa, kun taas koulusta pinnaavat ja huonon opiskelumotivaation omaavat yleensä lyöttäytyvät yhteen. Toisistaan erilaiset kavერიporukat toimivat myös esimerkkeinä toisilleen siitä, mitä he ehkä haluaisivat tai eivät haluaisi olla. (Nurmi 2015, 167–168.) Harrastukset ja muu vapaa-ajan vietto ovat myös merkittävä osa nuoren kasvua ja kehitystä, sillä ne antavat suuntaa tulevalle aikuiselämälle. Jos nuori esimerkiksi viettää jatkuvasti vapaa-aikaansa ystäviensä kanssa tehden pieniä laittomuuksia, voi hänen tulevaisuutensa näyttää yhtäkkiä hyvin erilaiselta. Ulkosuuntautunut ongelmakäyttäytyminen, eli esimerkiksi käytöshäiriöt, aggressiivisuus ja rikollisuus, jatkuu yleensä aikuiselämässä, mutta vain eri muodoissa eri ikävaiheissa (Nurmi ym. 2015, 170–172). Tähän olisi syytä puuttua mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, jotta kierre pystyttäisiin katkaisemaan. Ulkosuuntautunut ongelmakäyttäytyminen voi myös aiheuttaa haittaa nuoren kehitystehtäville ja siten aiheuttaa ongelmia myöhemmin elämässä.

Se, millaisessa ympäristössä nuori kasvaa, vaikuttaa huomattavasti siihen, millainen ihminen hänestä aikuisena tulee. Nuoruusikä on kovin herkkää aikaa ja vaikutuksia otetaan niin kavereista kuin maailmalla vaikuttavista ihanteista ja muoti-ilmiöistä. Kulttuuri ja yhteiskunta ohjaavat vahvasti nuoren kehitystä, toimintaa, ajattelua ja valintoja (Nurmi ym. 2015, 175). Ympäröivät ihmiset luovat käyttäytymismalleja, joita joko halutaan tai ei haluta seurata, riippuen paljon nuoresta itsestään sekä hänen ystäväpiiristään. Monet nuorten sopeutumisessa käyttämät ajattelutavat ja hallintakeinot voivat joko suojata tai altistaa nuorta erilaisille vaikutuksille (Nurmi ym. 2015, 170). Se miten nuori oppii käsittämään ja määrittelemään itsensä vaikuttavat suuresti siihen, kuinka altis hän on kavereiden ja ympärillään olevien ihmisten mielipiteille itsestään. Olisi tärkeää, että nuori saisi rakennettua vahvan ja realistisen kuvan itsestään, sillä se on hyvä suojamekanismi erilaisissa elämän kriisi- ja ongelmatilanteissa myös myöhemmin elämässä.

3 LASTENSUOJELU

Lasten elämä on turvattu Suomessa lailla ja Yhdistyneiden kansakuntien lapsen oikeuksien yleissopimuksella (Lastensuojelun keskusliitto i.a.). Tämä tarkoittaa sitä, että viranomaisilla on oikeus ja velvollisuus puuttua perheiden elämäntilanteisiin, jos lapsi tai hänen kasvunsa ja kehityksensä on vaarassa. Jokaiselle lapselle halutaan taata oikeus turvalliseen kasvuympäristöön sekä tasapainoiseen ja monipuoliseen kasvuun ja kehitykseen (Lastensuojelulaki 2007/417). Suomessa pyritään turvaamaan jokaiselle lapselle yhtäläiset mahdollisuudet kasvuun ja normaaliin kehitykseen. Siihen kuuluu turvallinen kasvuympäristö ilman vaaraa esimerkiksi väkivallasta, päihteistä tai heitteillejätöstä. Laki sisältää myös sen, jos lapsi tai nuori itse aiheuttaa haittaa omalle kasvulle tai kehitykselleen. Eli jos lapsi tai nuori muun muassa ei asetu kodin sääntöihin ja rajoihin, ei käy koulussa, käyttää itse päihteitä tai on väkivaltainen, voidaan hänen toimintaansa puuttua lastensuojeluviranomaisten toimesta.

Suuri osa lastensuojelusta järjestetään avohuollon tukitoimina, jotka auttavat lasta ja hänen perhettään yleensä lapsen asuessa edelleen kotona. Se tähtää lapsen ja perheiden elämäntilanteiden parantamiseen ja kuntouttamiseen kotoa käsin. (Lastensuojelun käsikirja 2016.) Avohuollon tukitoimia ovat kouluun, terveyteen, kotitilanteeseen ja harrastuksiin liittyvät toimet. Ne voivat olla muun muassa lapsen ja perheen ongelmatilanteiden selvittämistä, taloudellista tukemista, koulunkäynnissä ja harrastuksissa tukemista, tukea läheisten ihmissuhteiden ylläpitämisessä tai lapsen kuntoutusta tukevia hoito- ja terapiapalveluita. Kaikki toimet tehdään kirjalliseksi asiakassuunnitelmaksi, joka tehdään aina yksilö- ja henkilökohtaisesti juuri tiettyä lasta ja perhettä varten. Yleisten tukitoimien lisäksi sosiaalihuollon on järjestettävä myös erityisiä avohuollon tukitoimia, joita ovat tehostettu perhetyö ja perhekuntoutus. Nämä tukitoimet keskittyvät enemmän asiakkaiden kotitilanteisiin ja siellä tapahtuvaan työskentelyyn. Yhtenä avohuollon tukitoimena toimii myös sijoitus kodin ulkopuolelle, mutta silloin lasta koskevat lait ovat toiset, kuin silloin, kun lapsi on sijoitettuna kiireellisesti tai huostaan otettuna. Lapselle ei esimerkiksi voida asettaa samanlaisia rajoitustoimenpiteitä. Tällainen on esimerkiksi liikkumavapaudenrajoituspäätös, joka tarkoittaa sitä, että lapsi tai

nuori ei saa poistua sijoituspaikasta ilman työntekijää minnekään. Kiireellisessä sijoituksessa olevalle tai huostaan otettuna olevalle lapselle voidaan puolestaan asettaa erilaisia rajoitustoimenpiteitä. Avohuollon pykälällä sijoitus on myös yleensä lyhytaikainen tilanteen muutos, eikä kovinkaan pysyvä ratkaisu, ellei sijoituksen aikana todeta tarvetta pysyvämpään muutokseen. (Lastensuojelulaki 2007/417.)

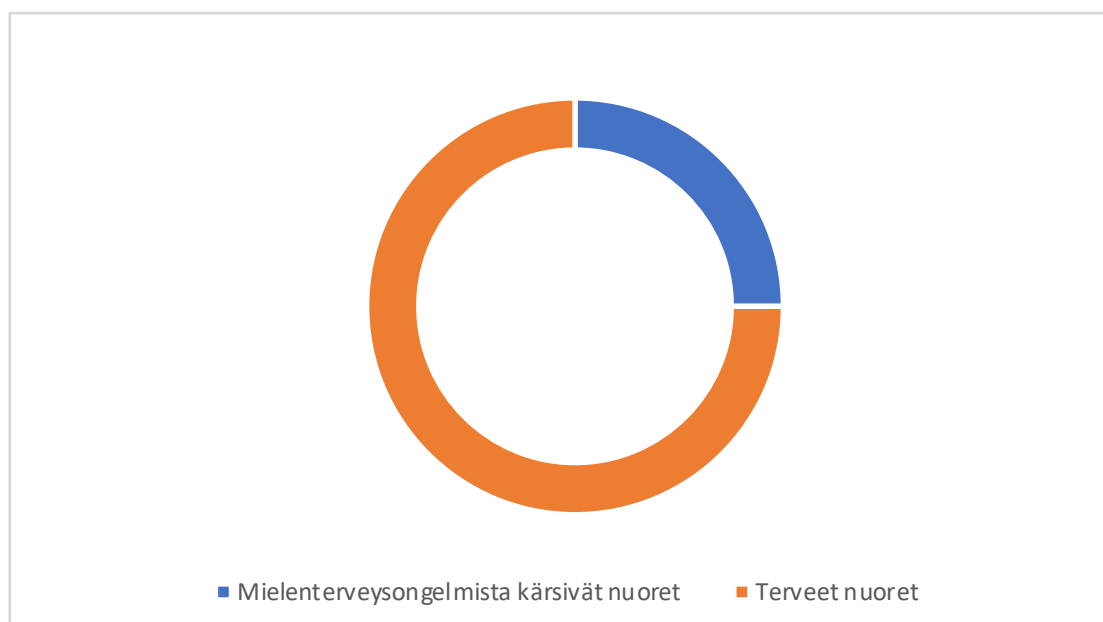
Kaikki päätökset lastensuojelussa perustetaan lakiin, mikä tarkoittaa sitä, että lapsen kasvun ja kehityksen ollessa uhattuna lapsi voidaan sijoittaa omaa ja/tai vanhempien tahtoa vastaan asumaan väliaikaisesti tai pysyvästi esimerkiksi lastensuojelulaitokseen (Lastensuojelun keskusliitto i.a.). Tarvittaessa lapsen kehityksen ja kasvun ollessa välittömästi uhattuna lapsi voidaan kiireellisesti sijoittaa lyhytaikaiselle, 30 päivää kestäväälle arviointijaksolle siihen tarkoitettuun lastensuojelulaitokseen tai muuhun lapsen tarvitsemaan hoitopaikkaan, kuten terveydenhuollon laitokseen. Laitoksessa arvioidaan sitä, onko tarvetta jatkosijoitukselle vai pystyttäisiinkö lapsen ja perheen tilannetta mahdollisesti korjaamaan avohuollon tukitoimilla. Jos päätöstä lapsen edusta ei saada aikaiseksi tuon 30 päivän kuluessa, voidaan sijoitusta jatkaa toiset 30 päivää, jonka jälkeen lapsi joko otetaan huostaan tai jatkaa elämäänsä kotona / toisessa laitoksessa avohuollon tukitoimien avulla. (Lastensuojelun käsikirja 2016.) Kiireellinen sijoitus on hyvin radikaali puuttuminen ihmisten elämään ja yksityisyyteen, mikä tarkoittaa sitä, että sijoituspäätöksen voi tehdä vain ammatillisen kelpoisuuden omaava sosiaaliviranomainen hyvin painavilla perusteilla. Perusteet kiireelliselle sijoitukselle tulee aina ilmetä sijoituspäätöksestä, eli on mainittava, mikä on ollut välitön vaaratilanne, joka on johtanut sijoitukseen. (Lastensuojelun käsikirja 2016.)

Syyt lastensuojeluasiakkuuteen voivat olla niin kotioloissa, vanhemmissa tai huoltajissa kuin lapsessa itsessään. Lähtökohtaisesti kuitenkin lastensuojelun tarkoitus on edistää lasten elämää kotioloissa, jos se vain on mahdollista. (Lastensuojelun keskusliitto i.a.) Lastensuojelutoimijat pyrkivät siihen, että kriisitilanteet saadaan hallintaan ja lapsen elämä oikeille raiteille, jotta lapsella on mahdollisuus hyvään ja tasapainoiseen elämään sekä tulevaisuuteen.

4 MIELENTERVEYS JA SEN EDISTÄMINEN

World Health Organization (2014) määrittelee mielenterveyden seuraavasti: se on hyvinvointitila, jossa yksilö ymmärtää oman potentiaalinsa, kykenee sietämään normaalia elämään kuuluvaa stressiä, pystyy työskentelemään aktiivisesti ja tuottavasti sekä olemaan osana yhteisönsä toimintaa. Toisin sanoen selviytyy ikätasoon nähden vaadituista normaaleista arjen tehtävistä ilman psyykkisiä esteitä. Mielenterveyteen kuuluu myös tunne- ja tietoisuustaidot, elämönhallintataidot sekä vuorovaikutus- ja ongelmaratkaisutaidot (Suomen mielenterveysseura i.a.). Näitä taitoja kehittämällä pystyy edistämään ja suojelemaan mielenterveyttä. Mielenterveys on myös yksilön kokemus omasta hyvinvoinnista ja tasapainosta. Vaikka mielenterveys voidaankin määritellä edellä mainituilla keinoilla, se ei tarkoita, etteikö jokaisella ihmisellä olisi elämässä aikoja, jolloin hän tuntee olonsa alakuloiseksi, ahdistuneeksi tai riittämättömäksi. Näitä asioita kohdataan elämän aikana, mutta mieleltään terve ihminen pystyy kohtaamaan ja käsittelemään pettymykset sekä vastoinkäymiset romahtamatta ja menettämättä elämänsä hallintaa. (Erkko & Hannukkala 2013, 29–31.)

Tällä hetkellä Suomessa noin 20–25 % nuorista kärsii jonkinlaisesta mielenterveysongelmasta. Ongelmat voivat olla vakavuudeltaan hyvin lieviä tai erittäin vakavia. Kuva 1 kuvastaa kokonaisuutta kaikista niin terveistä kuin mielenterveysongelmista kärsivistä nuorista; siinä ei ole eroteltu, onko kyse masennuksesta, skitsofreniasta tai syömishäiriöstä. (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 14.4.2016.)



Kuva 1. Mielenterveysongelmien yleisyys suomalaisilla nuorilla.

Erityisesti nuorten mielenterveyttä tukevia voimavaroja voidaan vahvistaa ottamalla heidät huomioon, kuuntelemalla ja keskustelemalla heidän kanssaan muun muassa huolista, ilonaiheista, tulevaisuudesta tai tunteista ja mielentiloista. Myös nuoren unelmista on hyvä keskustella tai auttaa häntä luomaan sellaisia, sillä unelmat antavat tavoitteita ja auttavat taistelemaan niiden saavuttamiseksi. On tärkeää tukea nuoren itsetuntoa ja itsetuntemusta, sillä se luo perustaa tasapainoiseen minäkuvaan, joka on yksi mielenterveyttä suojaava tekijä. Kun suojaajatekijöitä on paljon, on nuoren helpompi selvitä kriisitilanteista ja vaikeuksista sairastumatta. (Erkko & Hannukkala 2013, 29–31.) Mielenterveyttä suojaavia tekijöitä ovat muun muassa säännöllinen päivä- ja unirytmii, riittävä ravinto sekä sosiaaliset suhteet ja harrastukset. Näitä ylläpitämällä on ongelmatilanteiden kohtaaminen jo huomattavasti helpompaa kuin silloin, jos perustarpeista jokin kohta on puutteellinen.

Nuoruuteen kuuluu paljon psyykkisiä kehitystehtäviä. Silloin irrottaudutaan lapsuudesta ja kodista sekä itsenäistytään vanhemmista. Silloin myös opetellaan uudelleen suhtautumaan omaan kehoon ja siinä tapahtuneisiin ja tapahtuviin muutoksiin, sekä hahmotetaan omaa seksuaalisuutta ja toiveita mahdollisesta parisuhde- ja seksielämästä. (Erkko & Hannukkala 2013, 47–48.) Näiden kehitystehtävien aikana elämässä saatetaan kohdata muitakin kriisejä, minkä vuoksi olisi erittäin tärkeää, että nuorella on hyvät suojaajatekijät ylläpitämässä

mielenterveyttä. Kyky puhua mieltä painavista asioista, tunteiden jakamisesta, huolehtia riittävästä unesta ja ravinnosta ovat hyviä esimerkkejä erittäin tärkeistä arjen voimavaroista, joita harjoittamalla voi edesauttaa omaa mielenterveyttään. Nuorta voidaan myös vahvistaa voimavarojen tukemisella, itsetunnon vahvistamisella ja myönteisen palautteen antamisella (Erkko & Hannukkala 2013, 169–170). Näitä keinoja voidaan käyttää niin kotona, koulussa kuin harrastuksissa. Mitä useammasta paikasta nuori saa tukea, sitä vahvempi hän on jatkamaan eteenpäin vaikeuksista huolimatta.

5 KUINKA HEVOSET AUTTAVAT?

Iso-Britanniassa terapeutit ovat pikkuhiljaa havahtuneet hevosten käytön hyödyistä mielenterveysongelmista kärsivien kanssa. He käyttävät sosiaalipedagogista hevostoimintaa sekä ratsastusta yhtenä terapian muotona ja ovat ymmärtäneet sen suomat hyödyt, kun asiakas ei välttämättä pärjää pelkillä ”puhesessi-oilla”. Terapeutit ovat käyttäneet hevosia asiakkaiden kanssa, jotka kärsivät erilaisista ongelmista autismissa alkoholismiin. Ikähaarukka on ollut pienistä lapsista aina sotaveteraaneihin asti. (McVeigh 2012.)

Hevoset ovat hyviä auttajia, koska ne eivät kykene esittämään ja ovat täydellinen peilauskohde omille tunteille. Jos ihminen pelkää, hevonen on varautunut. Jos taas ihminen on luotettava, hevonen seuraa tätä mielellään. Hevoset reagoivat kehonkieleen ja aistivat tunnetiloja. Ne myös aiheuttavat jokaiselle ihmiselle tunnereaktion, ihmisten voimatta vaikuttaa siihen itse. Yleensä reaktio on joko pelko tai rakkaus, molemmat sellaisia tunteita, jotka hyvin usein liittyvät myös mielenterveysongelmiin ja elämän isoihin kysymyksiin. (McVeigh 2012.) Tunnereaktioiden kautta on taas helpompi löytää ja alkaa käsitellä löydettyjä tunteita. Masentunut ihminen, joka on jo turtunut kaikkeen, voikin yllättäen löytää itsensä pelkäämästä tai ihailemasta tätä suurta eläintä hänen edessään. Tätä kautta pystytään taas uudelleen nimeämään ja löytämään tunteita sekä niiden merkityksiä elämässä. Hevoset vastaavat ihmisten tunteisiin ja heidän välittämiin nonverbaaliin viesteihin. Tämä auttaa asiakasta tunnistamaan omat tunteensa ja reagoimaan niihin tarvittavalla tavalla, jotta hevonen ei säikähdä ja antaa asiakkaan tulla luokseen. Luottamus ja pelkojen voitto, jota hevosten kanssa työskennellessä monelle tapahtuu, voidaan kääntää myös tosielämän tapahtumiin: näin päästään aktiviteetin kautta käsittelemään asiakkaan oikeita ongelmia (Bennington-Castro 2014). Eläinten käyttäminen terapiassa ei ole uusi keksintö. Niitä on käytetty jo vuosisatojen ajan auttamaan ihmisiä selviytymään milloin mistäkin vaihasta tai ongelmasta. (McVeigh 2012.) Syy, miksi käyttää nimenomaan hevosia terapiassa, löytyy siitä, että hevonen on saaliseläin, toisin kuin esimerkiksi koira tai muu yleensä terapiassa käytetty eläin. Saaliseläimenä hevosta on pakko lähestyä rauhallisella, mutta määrätietoisella tavalla, jotta se ei lähde karkuun. Tätä

kautta esimerkiksi käytöshäiriöistä ja vihanhallintaongelmista kärsivien on pakko oppia kontrolloimaan itseään, jos he haluavat lähestyä hevosta. Saaliseläimenä hevonen on luonnostaan oppinut aistimaan lähellä olevien olentojen tunne- ja olotiloja, ja näin se on herkistynyt aistimaan koko ajan ympärillään olevaa maailmaa ja oppinut reagoimaan saamiinsa signaaleihin. (Bennington-Castro 2014.)

Se, miten hevostoiminta todellisuudessa vaikuttaa ihmiseen tai hänen mieleensä, ei ole vielä täysin selvillä (Bennington-Castro 2014). Kuitenkin hevosten on todettu auttavan ja ala on kasvamassa kovaa vauhtia, ainakin ulkomailla. Amerikassa ja Englannissa on jo jonkin verran hevostiloja ja terapeutteja, jotka järjestävät leirejä tai viikoittaista toimintaa hevosterapiaa tarvitseville. Vaikkei tarkalleen tiedetä, kuinka hevostoiminta vaikuttaa, on silti kliinisesti todistettu, että pelkästään hevosten kanssa oleminen muuttaa ihmisen aivokäyriä. Ihmiset rauhoittuvat, keskittyvät ja ovat enemmän läsnä silloin, kun he esimerkiksi seisovat hevoslaitumella. (McVeigh 2012.) Ei siis ihme, että lapset tai nuoret, joilla on käytöshäiriöitä tai sairauksia, ovat löytäneet avun hevostoiminnasta. Suomessa ollaan tästä kehityksestä hieman jäljessä, sen osoittaa jo tutkimusten puuttuminen ja toiminnan tarjonnan vähyyt. Sosiaalipedagogista hevostoimintaa on lähinnä Etelä-Suomessa muutamaa muualla Suomessa sijaitsevaa paikkaa lukuun ottamatta (Sosiaalipedagoginen Hevostoimintayhdistys ry 2015).

Hevosten kanssa tehtyä mielenterveystyötä tai terapiaa on käytetty lähestulkoon mihin vain psyykkiseen vaivaan. Eniten tähän mennessä sitä on kuitenkin käytetty muun muassa masennuksen, posttraumaattisen stressioireyhtymän, ADHD:n, ahdistuksen, käyttäytymishäiriöiden, päihderiippuvuuksien, syömishäiriöiden, ihmis- ja parisuhdeongelmien sekä kommunikaatio-ongelmien hoitoon. Terapiaistunto, sen sisältö ja pituus vaihtelevat asiakaskohtaisesti. Yleensä istunnoissa käytetään psykoterapiassa käytettyjä tekniikoita yhdistettynä hevosen valitsemiseen, sen hoitamiseen ja taluttamiseen (kävelyttämiseen). Toiminnallisen osuuden jälkeen asiakas yleensä keskusteleo terapeuttinsa kanssa istunnon herättämistä tunteista ja käytöksestä kuluneen toiminnan aikana. Kvalitatiiviset (laadulliset) tutkimukset ovat osoittaneet, että hevosten kanssa työskentely todellakin auttaa asiakkaita, mutta kvantitatiiviset (tilastolliset) tutkimukset puuttuvat. Tämän vuoksi monet terapeutit ja terveystalan asiantuntijat epäilevät vielä sen

vaikutuksia ja ovat haluttomia käyttämään hevostoimintaa osana terapiaa. (Bennington-Castro 2014.)

Kaikesta huolimatta on paljon empiiristä näyttöä siitä, että hevostoiminta todella toimii. Sen on todettu auttavan jo ensimmäisen kolmen kerran aikana. Tuloksia pystytään huomaamaan aina enemmän seuraavilla käyntikerroilla, ja tulokset yleensä voidaan huomata niin ihmisestä kuin hevosen käyttäytymisestä kyseisen asiakkaan läsnä ollessa. Yleensä hevostoiminnan todetaan ensimmäiseksi kehitettävän muun muassa itsetuntoa, kommunikaatiotaitoja, itsetietämystä, rentoutumista, itsekuria ja onnellisuutta. (Bennington-Castro 2014.) Kun kokemusasiantuntijoita ja terapeutteja seisoo hevosten käytön takana, siitä pitäisi saada vielä enemmän tutkimuksia, niin laadullisia kuin myös tilastollisia.

6 SOSIAALIPEDAGOGIIKKA

Sosiaalipedagogiikka on hankala määritellä millään yksittäisellä lauseella tai sanalla. Tieteen alana se tutkii yksilön sosiaalisia suhteita, kiinnittymistä yhteiskuntaan sekä erilaisten yhteisöjen ja ryhmien vaikutusta yksilön sosialisoitumiseen. Sen tarkoitus on selvittää, mitkä tekijät vaikuttavat yksilön elämän sosiaalisiin suhteisiin ja yhteiskuntaan kiinnittymiseen. Sosiaalipedagogiikka selvittää myös, miten näitä tekijöitä voidaan parantaa tai huomioida yhteiskunnallisessa ja yksilötason työssä. Halutaan siis löytää vastauksia siihen, miten paremmin voitaisiin yhteiskuntatasolla ottaa huomioon yksilön asema ja kiinnittyminen yhteiskuntaan, sekä miten parhaiten voitaisiin aktivoida yksilöitä toimimaan oman elämänsä haasteiden voittamisessa, ja miten he voisivat löytää paikkansa nyky-yhteiskunnassa. Sosiaalipedagogiikan tieteellinen puoli etsii myös paikkoja, mitä kautta sen opit ja hyödyt parhaiten saataisiin mukaan ihmisten elämään. (Hämäläinen & Kurki 1997.) Keskeisinä termeinä sosiaalipedagogisessa viitekehyksessä on syrjäytymisen ehkäisy ja syrjiminä sekä sosiaalisten ongelmien lievitys, niiden ilmeneminen ja vaikutukset (Laatinen 2014, 3–6). Sosiaalipedagogiikka pyrkii löytämään yhteiskunnallisia ja yksilötason ratkaisuita syrjäytymisen ja syrjimyksen ehkäisyyn, sekä myös aktivoimaan yksilöitä itse harjoittamaan ongelmanratkaisutaitoja ja siten löytämään ratkaisuita heidän omiin tilanteisiinsa. Sosiaalipedagogiikka koskee kaikkia ihmisiä läpi heidän elämänsä. Lähtien pienestä lapsesta, jonka sosiaalinen ympäristö ja ymmärrys muotoutuu lähinnä omasta perheestä, jatkuen aina aikuisuuteen, jolloin mukaan tulevat koulutus, työelämä ja henkilökohtaiset sosiaaliset suhteet. (Laatinen 2014, 3–6.)

Sosiaalipedagogia toimintatieteenä voidaan jakaa kahteen työalueeseen: ennaltaehkäisyyn sekä korjaavaan työhön. Siinä teoria ja toiminta kohtaavat käytännön työssä, jonka kautta voidaan kehittää niin toimintaa kuin teoriaakin. (Suomen sosiaalipedagoginen seura ry 2018.) Ennaltaehkäisyssä pyritään löytämään ratkaisuita ja keinoja, jotta voitaisiin välttää yksilöiden syrjäytyminen tai puutteelliset sosiaaliset kontaktit. Työn tavoitteena on kehittää keinoja ja toimintamalleja, joiden avulla voitaisiin auttaa yksilöä luomaan omaa sosiaalista verkostoa. Halutaan myös antaa ihmisille mahdollisuus sosiaalisiin kontakteihin matalalla

kynnyksellä, jotta sosiaalisen osaamisen kasvun myötä yksilön on tulevaisuudessa helpompi rakentaa sosiaalisia suhteita. Korjaava työ puolestaan haluaa luoda menetelmiä ja malleja, joilla voidaan auttaa ja parantaa yksilön itsetuntoa, sosiaalista kasvua sekä identiteetin tukemista, jotta päästäisiin irti olemassa olevasta ongelmatilanteesta. (Laatinen 2014, 5–6.) Sen tavoitteena on opettaa sosiaalisia taitoja ja miten niitä käytetään elämän eri tilanteissa, sekä sitä, miten erilaisissa tilanteissa kuuluu ja voi käyttäytyä.

Sosiaalipedagogiikka vastaa laajalti eri sosiaalisiin ongelmiin liittyviin kysymyksiin. Sen keskeiseen toimintakenttään kuuluvat muun muassa köyhyys, avuttomuus ja poikkeavuus eri muodoissa sekä syrjäytyminen ja tarpeiden täyttämättömyys. (Hämäläinen & Kurki 1997.) Sosiaalipedagogiikan avulla pyritään puuttamaan yhteiskunnallisiin ongelmiin yksilötasolta asti, jotta voitaisiin parantaa koko yhteiskunnan tilannetta. Sosiaalipedagogiikka ottaa kantaa ja vaikuttamalla auttaa yhteiskunnan reunalle jääneitä yksilöitä löytämään tiensä takaisin yhteisön keskiöön. Yhtenä sosiaalipedagogiikan keskeisenä toimintaperiaatteena ja tavoitteena on yksilön motivointi ajattelemaan ja toimimaan oman elämänsä hyväksi, eli itseavun ja -kasvun prosessien käynnistäminen ja vahvistaminen. Tarkoitus on rohkaista ihmistä ajattelemaan, mitä kehityshaasteita hänellä on henkilökohtaisessa elämässä sekä yhteiskunnallisella tasolla. Sosiaalipedagogiikan avulla halutaan myös kannustaa itsensä kehittämiseen, ongelmien kohtaamiseen ja ratkaisuun sekä tiellä olevien ongelmien pois raivaamiseen. (Hämäläinen & Kurki 1997.) Sosiaalipedagogiikkaa harjoitetaan monessa eri paikassa eri tavoilla. Riippuen sosiaalipedagogiikan alasta ja käyttötarkoituksesta sitä voidaan käyttää pedagogisesta toiminnasta ja terapiasta aina eri yhteisökasvatuksen muodoista yksilö- tai perhekohtaiseen neuvontaan. Monissa nykyäänkin toiminnassa olevissa liikkeissä, joissa ei alun perin ole perustana sosiaalipedagogiikka, se näkyy vaikuttavana tekijänä taustalla tahattomasti. Esimerkiksi kansanopisto-, settlementti- ja kansalais- ja työväenopistoliike harjoittavat toimintaa, joissa on taustalla myös kasvatuksellinen ote työhön. (Hämäläinen & Kurki 1997.)

Käytännössä sosiaalipedagogiikka on tutkimusta, kehittämistä ja toimintaa, jonka avulla yksilöt pystyvät saamaan apua joko olemassa tai kehittymässä oleviin sosiaalisiin ongelmiin. Se on syntynyt yhteiskunnan tarpeesta kehittää itseään ja

siihen kuuluvia yksilöitä luomalla metodeja ja toimintamalleja, joiden avulla voitaisiin parantaa yhteiskunnan elintasoja ja yksilön elinoloja (Hämäläinen & Kurki 1997). Sosiaalipedagogiikka luo erilaisia toimintamalleja ja menetelmiä, joiden avulla ammattilaiset voivat auttaa yksilöitä rakentamaan sosiaalisempaa ja yhteiskunnallisempaa elämää sekä parempaa minäkuvaa. Sosiaalipedagogiikan kautta pystytään myös tarkastelemaan toiminnan vaikutuksia ja vaikuttavuutta yksilö- ja yhteiskuntatasolla, sekä sitä, miten sosialisointuminen vaikuttaa ihmisen elämään. Sosiaalipedagogiikan sekä sen toimintatapojen sovellus vaatii monipuolista tutkimus- ja kokeilutoimintaa sekä työn kehittämistä eri menetelmien ja kokeiluiden kautta (Hämäläinen & Kurki 1997).

7 SOSIAALIPEDAGOGINEN HEVOSTOIMINTA (SPHT)

Sosiaalipedagoginen hevostoiminta (lyhennettynä SPHT) perustuu koko talliympäristössä tapahtuvaan kuntoutukseen tai ennaltaehkäisevään toimintaan. Sen pääsääntöinen tavoite on sosiaalinen kuntoutuminen ja syrjäytymisen ehkäisy. Toiminta on tavoitteellista ja suunnitelmallista, ja sen keskiössä on yhteistyö hevosen kanssa tallissa ja ulkona. (Suomen ratsastajainliitto i.a.) Toiminta perustuu hevosen kanssa tehtävään työskentelyyn, minkä kautta toimintaan osallistuva yksilö saa käsityksen elämän tärkeistä peruselementeistä, kuten puhtaudesta, säännöllisestä ruokailusta, liikunnasta, levosta ja sosiaalisista suhteista. Hevosten kanssa tehtävän työn lomassa pyritään asiakkaan kanssa refleктоimaan toimintaa omaan elämään sekä hyvinvointiin ja miettimään siinä muutoksen tarpeessa olevia asioita. (Sosiaalipedagoginen Hevostoimintayhdistys ry 2015.)

Toimintakertoihin useimmiten kuuluvat ratsastus, hevosten hoito sekä hevostaidot (Lipponen 2018). Kaikki ohjaajat eivät painota ratsastusta, vaan nimenomaan muita hevosen kanssa tehtäviä asioita, kuten harjausta ja ruokintaa. Sosiaalipedagoginen hevostoiminta tapahtuu yleensä jaksoissa, joihin kuuluu useampi käyntikerta. Toimintaa järjestettäessä ohjaaja yleensä luo kullekin asiakkaalleen henkilökohtaisen suunnitelman, jonka mukaan käynnit etenevät. Käyntien aikana ja niiden jälkeen tarkastellaan asiakkaan etenemistä yhdessä asiakkaan kanssa. Riippuen ohjaajasta ja hänen toimintatavastaan sosiaalipedagogista hevostoimintaa voidaan järjestää yksilö-, pien- tai suurryhmätoimintana. Useimmiten toimintaa kuitenkin järjestetään yksilökäynteinä. (Lipponen 2018.)

Toiminnanohjaajilla on aina taustalla jokin toinen ammatti. Monilla se on jokin terveys-, sosiaali- tai koulutusalan ammatti, kuten sairaanhoitaja, sosionomi, terapeutti tai opettaja. (Sosiaalipedagoginen Hevostoimintayhdistys ry 2015.) Pohjakoulutus sekä vankka hevost kokemus ovat edellytys sosiaalipedagogiseen hevostoimintaohjaajakoulutukseen osallistumiseen. Koulutus ei varsinaisesti anna uutta pätevyyttä mihinkään ammattiin, vaan lisää tietoa pohjakoulutuksen päälle sosiaalipedagogiikasta ja hevosten käytöstä apuna ennaltaehkäisevässä ja korjaavassa työssä. Monilla toiminnan ohjaajilla on myös yhteistyökumppaneita,

joiden kanssa he tekevät yhteistyötä tai joiden kautta he saavat asiakkaita. Eniten yhteistyötä tehdään kuntien, kuntayhtymien ja seurakuntien kanssa. Seuraavaksi suurimmat yhteistyötahot ovat sairaanhoitopiirit sekä hankkeet ja yhdistykset. (Lipponen 2018.) Monessa yhteistyössä taustalla on asiakkaiden ohjaaminen toiminnan piiriin.

Sosiaalipedagogiseen hevostoimintaan voi osallistua kaikenlaisia ihmisiä alle kouluikäisistä ikäihmisiin, erilaisten asioiden ja tilanteiden vuoksi. Suurin osa asiakkaista yhä löytää ja osallistuu toimintaan omatoimisesti, mutta enenevässä määrin myös sosiaali- ja terveystoimet ohjaavat asiakkaitaan toiminnan piiriin. Sosiaalipedagogisen hevostoiminnan ohjaajien mukaan toiminta vaikuttaa positiivisesti muun muassa asiakkaiden aktiivisuuteen, elämänlaatuun, tunnetaitoihin, itsetuntemukseen ja -tuntoon, sosiaalisiin taitoihin sekä rauhoittumiseen. (Lipponen 2018.) Nämä ovat vain muutama esimerkki ohjaajilta kerätyn palautteen perusteella. Asiakkaiden näkökulmasta se on auttanut samoihin asioihin, mutta esiin nousi myös voimaannuttavuus, oireiden lieveneminen, elämyksellisyys sekä parantavuus (Lipponen 2018). Hevostoiminta vaikuttaa moneen eri ongelmaan riippuen täysin osallistuvasta asiakkaasta ja hänen kyvystään osallistua toimintaan.

Sosiaalipedagogisella hevostoiminnalla voidaan ja pyritään auttamaan kaikkein heikoimmassa asemassa olevia, joilla ei eri syistä ole mahdollisuutta harrastaa muuten. Mitä useampi ratsastuskoulu ottaisi sosiaalipedagogisen hevostoiminnan heidän toimintansa taustaksi, sitä laajemmaksi ja paremmaksi toiminnan vaikuttavuus nousisi. (Lipponen 2018.) Jokaisella ratsastuskoululla olisi mahdollisuus toimia sosiaalipedagogisessa viitekehyksessä, mutta se vaatisi opettajilta ja tallin muilta työntekijöiltä orientoitumista aiheeseen sekä tiedon levittämistä myös muille tallilla käyville aikuisille. Tätä kautta voitaisiin kuitenkin tehdä ennaltaehkäisevää työtä normaalin harrastustoimen ohessa, ilman pelkoa leimautumisesta erityistarpeiseksi yksilöksi. (Lipponen 2018.) Sosiaalipedagogisesti orientoituneessa talliyhteisössä pystyttäisiin tekemään merkittävää ennaltaehkäisevää työtä ilman varsinaista työtä, vain olemalla läsnä ja auttamalla tallilla eteen tulevien asioiden, kuten oikeaoppisen hevosenharjauksen tai satuloinnin kanssa.

Nuoret harrastajat voisivat kokea tulleeensa kohdatuiksi aikuisen kautta ja päinvastoin.

Hevosia on käytetty erilaisissa kuntoutuksissa jo noin 20 vuoden ajan, tästä huolimatta se ei vielä ole vakiinnuttanut paikkaansa mielenterveystyössä. Kansaneläkelaitos (Kela) ei suostu rahoittamaan psykologista ratsastusterapiaa tai muuta psyykkisesti kuntouttavaa hevostoimintaa, koska tutkimustuloksia sen hyödyistä tai toimivuudesta ei ole tarpeeksi. (Reuter 2013.) Kuitenkin monella sosiaalipedagogisella hevostoiminnanohjaajalla käy mielenterveysongelmista kärsiviä asiakkaita omalla kustannuksellaan, koska hevostoiminta auttaa heitä selviämään omilla tilanteissaan. Tällä hetkellä yksi hevostoimintakerta maksaa keskimääräisesti 40-75 euroa, hinta vaihtelee toimipaikasta riippuen. Hintaan vaikuttaa myös käyntikertojen määrä, useammilla ohjaajilla on tarjolla esimerkiksi 10 kerran paketti, jolloin hinta on yleensä alhaisempi, kuin yksittäisillä käynneillä. Sosiaalipedagogisen hevostoiminnan ohjaajille tehdyn kyselyn mukaan suurin osa asiakkaista kustantaa toimintaan osallistumisen itse. Toiseksi yleisin toiminnan maksaja on kunnan tai kuntayhtymän sosiaali- tai terveystoimi. (Lipponen 2018.) Tutkimuksessa ei käynyt ilmi se, mistä sosiaali- ja terveystoimien kustantamat rahat tulevat, eli toisin sanoen ei tiedetä, onko rahat harkinnanvaraista toimeentulotukea vai kertaalleen myönnetty maksusitoumus toiminnan kustantamiseksi.

8 SOSIAALIPEDAGOGINEN HEVOSTOIMINTA TUTKIMUSKOHTENA

Sosiaalipedagogisen hevostoiminnan koulutuksen käyneet ovat perustaneet yhdistyksen nimeltä Sosiaalipedagoginen Hevostoimintayhdistys ry. Sen tarkoitus on suojata ja edistää alaa sekä toiminnanohjaajia. Heidän ylläpitämällä nettisivuillaan julkaistaan tutkimustietoa ja artikkeleita sosiaalipedagogisesta hevostoiminnasta. (Sosiaalipedagoginen Hevostoimintayhdistys ry 2015.)

Yhdistyksen sivuilla julkaistiin muun muassa työssä aiemmin lähteenä käyttämäni kyselytutkimus sosiaalipedagogisen hevostoiminnan ohjaajille (Lipponen 2018). Kyselyllä haluttiin saada tietoa toiminnan laajuudesta, sen vaikutuksista sekä mahdollisista kehityshaasteista. Kysely jaettiin yhdistyksen suljetussa Facebook-ryhmässä ja sitä kautta siihen osallistui 23 SPHT-ohjaajaa. Tutkimuksen keskeisiä tuloksia olivat hevostoiminnan laajuus ja toteutustavat. Sen tarkoitus oli selvittää, millaista sosiaalipedagogista hevostoimintaan järjestetään sekä millaisissa mittakaavoissa. Toimintatavat vaihtelivat ohjaajakohtaisesti, mutta yhtäläisyyksiä löytyi silti paljon. Laajuudeltaan toiminta vaihtelee koko talliyhteisön yhteisestä sosiaalipedagogisesta orientaatiosta yksittäisesti järjestettyihin sosiaalipedagogisiin hevostoimintakäynteihin. (Lipponen 2018.) Kyselytutkimuksen keskeisiä tuloksia olivat sosiaalipedagogisen hevostoiminnan vaikutukset, joita olivat muun muassa vahvistunut itsetunto, parantuneet sosiaaliset taidot sekä elämänlaadun koheneminen. Tutkimuksessa keskityttiin myös selvittämään sitä, kuinka paljon asiakkaita toiminnanohjaajilla käy ja millaista toimintaa ohjaajat järjestävät. Keskimääräisesti asiakkaina oli eniten lapsia ja nuoria, heillä oli myös eniten käyntikertoja asiakasta kohden. (Lipponen 2018.)

Sosiaalipedagoginen hevostoiminta on viime vuosina lisännyt suosiotaan opin- näytetyö- ja pro gradu -tutkimusaiheena. Suurin osa näistä tutkimuksista on tehty 2010-luvulla, mikä kertoo aiheen tärkeydestä ja sen lisääntyvästä käytöstä sekä halusta tehdä sosiaalipedagogista hevostoimintaa tunnetummaksi. Pelkästään hakusanoilla 'sosiaalipedagoginen hevostoiminta' löytyy Theseuksesta 185 opin- näytetyötä, joiden nimissä esiintyvät nuo sanat (theseus.fi). Opinnäytetöitä on

tehty niin sosiaali-, koulutus- kuin terveydenhuoltoalalla eri korkeakouluissa ympäri maata.

Jokaisella työllä tuntuu löytyvän oma yksityiskohtainen näkökulmansa. Aihetta on tutkittu niin lastensuojelun avohuollon tukitoimena (Rönkkö 2017), kuin erilaisina syrjäytymisen ehkäisykeinoina (Puustinen 2015). Rönkön (2017) pro gradu -tutkimuksessa keskeisinä tuloksina tulivat esille hevostoiminnan käyttötarkoitukset, joita olivat ennaltaehkäisy, kuntoutus, tavoitteellisuus, elämyksellisyys ja yhteisöllinen toiminta. Tuloksista tuli myös esille, että toimintaa voidaan hyödyntää kehittämään ihmisen psyykkisiä, sosiaalisia ja fyysisiä heikkouksia. (Rönkkö 2017.) Puustinen (2015) keskittyi puolestaan hevostoiminnan tunnettavuuteen ja käytön yleisyyteen erityisesti Jyväskylässä. Tutkimuksessa keskeisinä tuloksina selvisi, että hevostoiminta ei ole kovin tunnettua sosiaali- ja opetustoimen tai asumis- ja TE-palveluiden keskuudessa. Opinnäytteestä selvisi myös, että hevostoiminnan käytön esteenä oli suurimmaksi osaksi alan ja sen työntekijöiden tuntemattomuus. (Puustinen 2015.) Näkökulmia löytyy myös kirkolliselta puolelta esimerkiksi diakoniatyöstä (Hyytinen 2010). Hyytisen (2010) opinnäytetyössä perehdyttiin seurakunnan varhaiserityisnuorille suunnatun ryhmän auttamiseen sosiaalipedagogisen hevostoiminnan avulla. Keskeisinä tuloksina Hyytinen huomasi, että produktiosta hyötyi eniten ryhmän henkisesti haavoittuneimmat tytöt. Kaikki ryhmäläiset antoivat vain positiivista palautetta ja olivat tyytyväisiä tuotantoon. (Hyytinen 2010.)

Suoranaisesti tätä opinnäytetyötä vastaavaa tutkimusta ei löytynyt. Tehdyt tutkimukset ovat olleet pitkälti laadullisia tutkimuksia asiakkaiden tai SPHT-ohjaajien tai muiden ammattilaisten näkökulmasta. Monessa työssä on myös haastateltu toiminnassa käyvien asiakkaiden vanhempia tai lähettäviä tahoja toiminnan vaikutuksista. Tekemissäni haastatteluissa kävi ilmi lähes kaikkien haastateltavien kohdalla, että he toivoisivat aiheesta lisää tutkimuksia, jotta ala tulisi tunnetummaksi. Tutkimusten lisääntyminen ja tulosten saaminen voisi vaikuttaa myös sosiaalitoimien ja Kelan myöntämiin rahoituksiin yksityisille hevostoiminnan asiakkaille. Tutkimukset helpottaisivat myös SPHT-ohjaajien omaa työtään selittää, mitä toiminta on ja miksi se on asiakkaille hyödyllistä.

9 TUTKIMUKSEN LÄHTÖKOHDAT

9.1 Tutkimuskysymykset

Tässä opinnäytetyössä selvitän sosiaalipedagogisen hevostoiminnan ammattilaisten näkökulmia ja käsityksiä hevostoiminnan käytettävyydestä lastensuojelussa. Tavoitteena on kerätä haastatteluiden avulla tietoa jo toiminnassa olevasta sosiaalipedagogisesta hevostoiminnasta hyötyineen ja kehityshaasteineen. Työn tarkoituksena on erityisesti perehtyä siihen, voitaisiinko hevostoimintaa hyödyntää yhtenä apuväylänä lastensuojelussa kohdattavien asiakkaiden mielenterveyden edistämiseen sekä ongelmien ennaltaehkäisyyn. Näihin asioihin aloin etsiä vastausta seuraavien tutkimuskysymysten kautta.

1. Mitkä ovat sosiaalipedagogisen hevostoiminnan hyödyt ja kehityshaasteet?
2. Millaisia käsityksiä sosiaalipedagogisen hevostoiminnan ohjaajilla on hevostoiminnan käytettävyydestä lastensuojelussa ja siellä asiakkaiden mielenterveyden edistämiseksi tehtävässä työssä?
3. Mitä sosiaalipedagogisen hevostoiminnan ohjaajat toivovat yhteistyöltä lastensuojelutahojen kanssa?

Ensimmäisen tutkimuskysymyksen kautta halusin löytää vastauksen siihen, mitä hevostoiminta käytännössä on, miten se vaikuttaa asiakkaisiin sekä miten se edistää heidän mielenterveyttään. Halusin selvittää myös mitä kehityshaasteita toiminnassa tällä hetkellä on. Toisen tutkimuskysymyksen kautta halusin erityisesti perehtyä siihen, miksi juuri sosiaalipedagogista hevostoimintaa voitaisiin hyödyntää nimenomaan lastensuojeluasiakkaiden kanssa ja heidän mielenterveytensä edistämiseksi tehtävässä työssä. Kolmannen tutkimuskysymyksen avulla halusin selvittää, mitä yhteistyö sosiaalipedagogisen hevostoiminnan ja lastensuojelun välillä vaatii toimiakseen hyvin sosiaalipedagogisen hevostoiminnan ohjaajan näkökulmasta.

9.2 Haastattelumetodi tiedonkeruumenetelmänä

Haastattelu on hyvin yleinen tiedonkeruumenetelmä. Sen avulla voidaan hankkia niin kvalitatiivista (laadullista) kuin kvantitatiivista (määrällistä) tietoa. Tässä opinäytetyössä tarkoitus oli hankkia lähinnä kvalitatiivista tietoa sosiaalipedagogisesta hevostoiminnasta ammattilaisten näkökulmasta. Käyttämäni haastattelu oli puolistrukturoitu teemahaastattelu, eli samat kysymykset esitettiin samassa järjestyksessä jokaiselle haastatteluihin osallistuneelle, mutta vastausten perusteella haastatteluhetkessä saatoin esittää lisäkysymyksiä. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.)

Haastattelu voidaan suorittaa yksilö-, pari- tai ryhmähaastatteluna. Tässä opinäytetyössä haastattelut tehtiin yksilöhaastatteluina, koska haastateltavien välimatkat ovat satoja kilometrejä, mikä olisi aiheuttanut hankaluuksia järjestää kaikki haastateltavat samaan paikkaan samana ajankohtana. Se antoi myös mahdollisuuden vapaampaan keskusteluun kysymysten tiimoilta sekä helpotti haastatteluiden purkua ja analysointia. Haastattelumetodi tiedonkeruumenetelmänä vaatii haastattelijalta motivaatiota, hyvää valmistautumista ja kiinnostusta aiheeseen. Haastateltavalta se vaatii lähinnä motivaatiota ja valmiutta vastata hänelle esitettyihin kysymyksiin. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.) On tärkeää muistaa myös kiinnittää huomiota haastattelupaikkaan sekä vuorovaikutukseen haastattelijan ja haastateltavan välillä. Pitää muistaa varmistaa, että haastattelu saataisiin tehtyä mahdollisimman vähillä keskeytyksillä ja että haastattelun ympäristö on mukava etenkin haastateltavalle. (Kananen 2014, 72.) Tämä saatiin toteutettua helposti, koska kaikilla haastattelupaikoilla oli yksityinen toimisto tai huone, jossa haastattelu tehtiin. Puhelin- tai Skype-haastatteluissa varmistin, että itselläni on rauhallinen tila, jossa pystyin keskittymään haastatteluun, sekä varmistin haastattelun alussa, että haastateltava on valmistautunut haastatteluun.

9.3 Teoriasta käytännöksi

Haastattelukysymyksiä miettiessä pyrin koko ajan pitämään mielessä tutkimuskysymykseni, jotta saisin haastatteluista tarvitsemani materiaalin. Halusin pitää haastattelun sellaisena, että kysymykset eivät ole tarkasti rajatut, vaan pystyn tarvittaessa esittämään lisäkysymyksiä. Tämän vuoksi päädyin puolistrukturoituun teemahaastatteluun. Aloin kirjoittamaan erilaisia kysymyksiä ylös ja pohdin, mitkä kysymykset parhaiten kulkevat samaa linjaa teorian ja tutkimuskysymysten kanssa. Muokkasin yksittäisten kysymysten muotoja, jotta ne olisivat helpommin ymmärrettävissä. Kyselin ystäviltäni, ymmärtävätkö he, mitä milläkin kysymyksellä tarkoitetaan. Sain ensimmäiset kysymykset valmiiksi, minkä jälkeen sain niistä palautetta ohjaavilta opettajilta. Kysymyksiä muokattiin jälleen, jotta ne kulisivat vielä paremmin yhdessä teorian ja tutkimuskysymysten kanssa.

Halusin liittää yhteen lastensuojelun ja mielenterveyden, sillä työelämässä olen huomannut näiden erittäin usein kulkevan käsikkäin. Tästä syystä erittelin myös haastattelukysymyksiin mielenterveyspuolen. Lastensuojelussa tehtävässä työssä on hyvin tarkkaan määritelty erilaisia säädöksiä ja lakeja suojaamaan ihmisten yksityisyyttä, mistä johtuen siellä on hyvin tarkat vaitiolovelvollisuudet. Tästä syystä halusin liittää mukaan myös kysymyksen siitä, mitä eettisiä näkökulmia liittyy lastensuojeluasiakkaiden ja mielenterveyskuntoutujien kanssa tehtävään työhön. Tähän samaan aihepiiriin liittyi myös toinen kysymys, jonka avulla halusin selvittää, mistä toiminnanohjaajat saavat tietää tarvitsemansa tiedot asiakkaasta. Vaitiolovelvollisuus voi estää joidenkin asiakasta koskevien tietojen jakamista, siksi pohdin, että miten hevostoiminnanohjaajat saavat kaiken tarvitsemansa tiedon. Koska halusin selvittää, miten sosiaalipedagoginen hevostoiminta voisi auttaa ihmisen psyykkistä tasapainoa, edesauttaa ja vahvistaa mielenterveyttä, päätin kysyä, millaisia vaikutuksia hevostoiminnalla on sen asiakkaisiin. Näin pystyin määrittelemään, voiko hevostoiminta olla hyödyllistä lastensuojeluasiakkaille. Halusin myös tietää, miten asiakkaat itse kokivat toiminnan vaikuttaneen heihin, joten kysyin, millaista palautetta toiminnanohjaajat olivat saaneet asiakkailtaan. Tätä kautta pystytään myös arvioimaan sitä, millaiseksi toiminta koetaan, sekä miten erilaiset ihmiset ovat hevostoiminnasta hyötäneet.

Haastattelukysymykset alkoivat vähitellen muistuttamaan lopullista muotoaan. Monen muokkauksen jälkeen tuntui, että olin saanut viimein laadittua sellaiset kysymykset, joiden avulla parhaiten pystyn määrittelemään, kannattaako sosiaalipedagogista hevostoimintaa hyödyntää lastensuojelussa ja mielenterveyden edistämiseksi tehtävässä työssä. Sain haastattelukysymyksistä vielä viimeisen kerran palautetta ohjaavilta opettajilta. Tämän jälkeen pääsin tekemään haastatteluita.

9.4 Haastateltavat ammattilaiset

Haastattelin opinnäytetyötäni varten viittä sosiaalipedagogisen hevostoiminnan ohjaajaa. Kolmen haastateltavien yhteystiedot sain sosiaalipedagogisen hevostoimintayhdistyksen sivuilta, missä ovat lueteltuina kaikki rekisteröityneet SPHT-ohjaajat. Kahden haastateltavan yhteystiedot sain suositusten kautta. Heillä jokaisella on jokin tausta-ammatti, jonka pohjalta ovat lähteneet opiskelemaan täydennyskoulutusta Ypäjän Hevosopistolle. Haastateltavia oli Tampereelta, Ylöjärveltä, Vaasasta sekä Sotkamosta. Haastattelut tapahtuivat joko kasvotusten, Skypellä tai puhelimitse.

Haastateltava 1 (H1) on pohjakoulutukseltaan sosionomi. Hän on toiminut sosiaalityöntekijänä, ja opinnäytetyön tekohetkellä hän toimi kuraattorina useammassa koulussa. Hän järjestää tällä hetkellä toimintaa vaihtelevasti, mutta keskimääräisesti kerran kuukaudessa.

Haastateltava 2 (H2) on pohjakoulutukseltaan sosionomi, mutta hänellä on tämän lisäksi taustalla depressiokouluohjaaja-koulutus. Hän työskenteli myös kuraattorina opinnäytetyön tekohetkellä. Hänellä käy tällä hetkellä noin 2–3 kertaa viikossa sosiaalipedagogisen hevostoiminnan asiakkaita.

Haastateltava 3 (H3) on pohjakoulutukseltaan sosionomi / kirkon nuorisotyönohjaaja. Opinnäytetyön tekohetkellä hän toimi nuorisotyöntekijänä sekä osa-aikaisena yhdistyksessä, joka järjesti sosiaalipedagogista hevostoimintaa. Hevostoimintaa hän järjestää tällä hetkellä noin 3–4 kertaa viikossa.

Haastateltava 4 (H4) on pohjakoulutukseltaan psykologi ja neuropsykiatrisen valmentaja. Opinnäytetyön tekohetkellä hän toimi psykologina ja neuropsykiatrisena valmentajana tehden niitä myös limittäin sosiaalipedagogisen hevostoiminnan kanssa. Asiakkaita hänellä käy noin 3–4 kertaa viikossa.

Haastateltava 5 (H5) on pohjakoulutukseltaan agrologi hevostalouden suuntautumisvaihtoehdolla. Opinnäytetyön tekohetkellä hän pyöritti omaa tallia sekä erilaisia hevosaiheisia kursseja. Tällä hetkellä hänellä käy hevostoiminta-asiakkaita noin 2 kertaa viikossa.

10 PROSESSIN KUVAUS

10.1 Tutkimusympäristö ja kohderyhmä

Tämän opinnäytetyön tutkimusympäristönä toimivat tallit sekä talliyhteisöt, joissa haastatellut järjestivät toimintaansa. Osan kohdalla se tarkoitti omaa tallia ja toisten kohdalla vuokrattuja tiloja. Kaikki tallit sijaitsivat kaupunkien tai kuntien laitamilla hieman hankalien kulkuyhteyksien päässä. Jokaisella tallilla käy sosiaalipedagogisen hevostoiminnan asiakkaiden lisäksi myös muita asiakkaita. Toisilla tallilla oli yksityisiä hevosenomistajia ja toisaalla taas muita ratsastajia tai tallityöntekijöitä. Tästä huolimatta tutkimusympäristöt olivat rauhallisia ja soveltuivat hyvin opinnäytetyön tutkimuskohteiksi.

Kohderymänä tutkimuksessa oli sosiaalipedagogisen hevostoiminnan ohjaajat. Haastattelin heitä saadakseni näkökulmia niiltä ihmisiltä, jotka viikoittain näkevät sosiaalipedagogisen hevostoiminnan vaikutukset ja sen tarjoaman avun. He myös pystyvät parhaiten kertomaan, mitä toiminta käytännössä on. Haastattelemalla toiminnanohjaajia sain myös tietoa siitä, miten heidän asiakkaansa ovat kokeneet sosiaalipedagogisen hevostoiminnan vaikuttaneen itseensä. Kohderymänä opinnäytetyössäni voidaan pitää myös lastensuojelun asiakkaita, jotka voisivat osallistua sosiaalipedagogiseen hevostoimintaan. Heitä varten tämä tutkimus on tehty, jotta mahdollisimman moni voisi löytää apua omiin arjen haasteisiin.

10.2 Tutkimuksen kulku, aineistonkeruu ja analyysi

Jotta pystyin saamaan vastaukset tutkimuskysymyksiini, lähdin etsimään itselleni haastateltavia henkilöitä. Halusin saada näkökulmia ympäri Suomen, koska erilainen luonto ja ympäristö mahdollistaa erilaisia toimintatapoja. Lähetin sähköposteja mahdollisille haasteltaville, joita oli yhteensä 19 henkilöä. Vastauksia sain viisi kappaletta. Yhden haastateltavan sain mukaan myöhemmin. Ennen

haastatteluita kirjoitin teoreettisen viitekehyksen, jonka pohjalta aloin muodostamaan haastattelukysymyksiä peilaten niitä samalla tutkimuskysymyksiini.

Kun teoria ja kysymykset olivat valmiita, aloin sopimaan haastatteluaikoja. Tässä vaiheessa yksi haastateltavista jättäytyi pois, eli lopulta haastattelin viittä sosiaalipedagogisen hevostoiminnan ohjaajaa. Pitkien välimatkojen vuoksi kaksi haastattelua suoritettiin etäyhteyksillä: toinen Skypeen ja toinen puhelimen välityksellä. Haastattelut nauhoitettiin haastateltavien suostumuksella, mutta kirjoitin samalla vastauksia ylös siltä varalta, että nauhoitus olisi käyttökelvoton. Haastatteluna toimi puolistrukturoitu teemahaastattelu (liite 1). Kaikki haastattelut suoritettiin siten, että paikalla oli vain haastattelija ja haastateltava. Kysymykset aiheuttivat paljon rönsyileviä vastauksia, mikä oli osittain tarkoituksenmukaista. Kaikki haastatteluissa esiin tullut liittyi kuitenkin oleellisesti aiheeseen. Haastattelut kestivät 30 minuutista noin 60 minuuttiin, riippuen siitä, kuinka paljon vastaukset tuottivat uusia kysymyksiä tai esiinnousseita kommentteja.

Saatuani haastattelut tehtyä aloin analysoida saatuja vastauksia. Tulosten analysoinnissa käytin itselleni hyväksi havaittuja tapoja, kuten esimerkiksi ajatuskarttaa, apuna. Vastausten analysoinnin jälkeen kirjoitin ylös tuloksia, mitä haastattelut olivat antaneet. Tulosten jälkeen aloin pohtien peilata vastauksia teoriaani ja tutkimuskysymyksiini.

11 TULOKSET

11.1 Aineiston analyysi

Aloin analysoimaan haastatteluja ajatuskarttojen avulla, joiden keskelle asetin tutkimuskysymykseni. Ajatuskarttoihin teemoitin vastauksia ja luokittelin ylös kaikkein yleisimpiä tai sisällöltään samankaltaisia vastauksia. Analysoin samalla sitä, kuinka monta kertaa sama vastaus oli annettu missäkin kohdassa. Ajatuskarttoihin kirjoitin siis ylös yleisimmät vastaukset, minkä lisäksi merkitsin numeroin jokaisen vastauksen kohdalle, kuinka monesti kyseinen vastaus haastatteluissa annettiin. Tällä helpotin luokittelua. Vastauksia analysoidessa huomasin, että toinen tutkimuskysymykseni vaati muokkaamista, jotta se olisi tarkempi ja vastaisi paremmin siihen, mistä halusin saada tietoa.

En kokenut tarvetta erikseen litteroida haastatteluita, koska olin valmiiksi hyvin tarkkaan kirjoittanut haastatteluiden aikana vastaukset ylös; haastatteluiden nauhoitukset olivat pääsääntöisesti vain tukemassa kirjoittamiani vastauksia. Aineiston analysointia helpotti haastateltujen yksimielisyys asioista sekä samankaltaiset kokemukset työkentältä. Yksimielisyys ja yhtäläiset kokemukset myös osoittavat tutkimuksessa esille tulleiden vaikutusten ja hyötyjen todenmukaisuutta ja luotettavuutta. Vaikka haastateltavia oli vähän, haastatteluissa kuitenkin käsiteltiin useita kymmeniä ihmisiä, sillä kysymykset koskivat suurilta osin haastateltavien asiakkaita, joita on yhteensä kymmeniä.

11.2 Tulosten peilaus tutkimuskysymyksiin

Tutkimuskysymyksinäni olivat ”Mitkä ovat sosiaalipedagogisen hevostoiminnan hyödyt ja kehityshaasteet?” sekä ”Miksi sosiaalipedagogista hevostoimintaa tulisi enemmän hyödyntää lastensuojelussa asiakkaiden mielenterveyden edistämiseksi?”. Saamani haastatteluvastaukset kulkevat pitkälti yhtenäistä linjaa kirjoittamani teorian kanssa. Haastatteluissa ilmeni, että vaikka haastateltavat olivat

eri puolilta maata eivätkä tienneet toistensa vastauksia, heidän mielipiteensä olivat läpi haastattelun melko yksimielisiä ja kokemukset työstä hyötyineen samantaisia. Toki eroavaisuuksiakin löytyi esimerkiksi siitä, kenelle sosiaalipedagoginen hevostoiminta ei sovellu: näkemuserot näissä asioissa johtuivat lähinnä pohjakoulutuksesta ja omien kykyjen tai tilojen rajallisuudesta.

11.2.1 Sosiaalipedagoginen hevostoiminta haastattelujen pohjalta

Haastatteluista selvisi, että kun löytää oikean sosiaalipedagogisen hevostoiminnanohjaajan ja paikan, voi toimintaan osallistua periaatteessa kuka vain. Sairaudet ja/tai liikuntarajoitteet eivät ole este, jos mukana on tarvittavat avusteet tai avustajat (H2).

”Osallistuminen sosiaalipedagogiseen hevostoimintaan ei edellytä minkäänlaista osaamista hevosten kanssa tai minkään asian uskalamista.” (H5.)

Hevosten kanssa työskentely aloitetaan aivan perusteista ja edetään vähitellen haasteellisempiin toimiin. Ainoa asia, mitä osallistuminen sosiaalipedagogiseen hevostoimintaan vaatii, on motivaatio ja halu osallistua toimintaan, kaikki muut asiat tulevat mukana siinä sivussa. Kaikki toiminta tehdään asiakkaan ehdoilla. Siksi hevostoiminta on välillä myös hyvin spontaania, sillä asiakkaan vire ja mielentila saattavat edellyttää ohjaajan suunnitteleman toimintakerran muutosta juuri ennen toimintakerran alkua. (H1.)

Lähes kaikilla haastatelluilla oli jonkinlainen runko toiminnalle, vaikka käynnit ovatkin aina yksilöllisiä. Ryhmien kanssa aloitetaan yleensä juttelemalla kuulumisia, mistä edetään päivän toimintaosuuteen, jonka jälkeen on yleensä yhteinen purku, minkä yhteydessä saatetaan syödä omia tai ohjaajan järjestämiä eväitä. Yksilökäynnit etenevät suunnilleen samalla tavalla, mutta niissä saattaa olla pidempi toiminnallinen osuus tai muita variaatioita verrattuna ryhmäkäynteihin. Yksi käyntikerta kestää keskimäärin yhdestä tunnista puoleentoista tuntiin. Toiset sosiaalipedagogisen hevostoiminnan ohjaajat käyttävät toiminnassa apuna

esimerkiksi tunne- ja vahvuuskortteja sekä läsnäoloharjoitteita (H3). Toiset ohjaajat antavat myös kotitehtäviä tai pohdittavia asioita seuraavaa kertaa varten.

Palaute, jota ohjaajat ovat saaneet, oli kaikilla pelkkää positiivista. Ainoa negatiivinen palaute, jota lähes kaikki haastateltavat olivat saaneet, oli toiminnan loppuminen liian pian asiakkaan mielestä. Palautetta on tullut asiakkailta, asiakkaiden vanhemmilta, kouluista sekä lastensuojeluviranomaisilta ja muilta lähettäviltä tahoilta. Toiminnan on sanottu muun muassa kohentaneen itsetuntoa ja -tunteista, rohkeutta, aktiivisuutta ihmisillä, joilla se on ollut vähäistä, rauhoittumista ja keskittymisen paranemista ylivilkkailla lapsilla ja nuorilla sekä sosiaalisia taitoja ja kykyä ilmaista tunteita.

Sosiaalipedagoginen hevostoiminta on aina erilaista eri ihmisten ohjaamana, mutta kaikilla haastatelluilla tuntui olevan yhtenäinen idea toiminnan takana. Idea on asetettujen tavoitteiden tavoittelu ja saavuttaminen. Sosiaalipedagoginen hevostoiminta ei sinänsä ole harrastustoimintaa, vaan se on kuntouttavaa ja ennaltaehkäisevää toimintaa, toisissa paikoissa ote voi olla myös terapeutin (H4).

”Sosiaalipedagogisen hevostoiminnan ohjaaja on paikalla ohjaamassa ihmistä, ei hevosta.” (H1.)

Asiakas ja ohjaaja työskentelevät yhdessä, jotta päästään toiminnan alussa asetettuihin tavoitteisiin, hevonen on apuväline näihin tavoitteisiin pääsemisessä. Hevostoiminnan tarkoitus on opettaa erilaisia taitoja ja asioita, kasvattaa ihmistä sekä auttaa tai ennaltaehkäistä ongelmatilanteita. Hevosen kautta voidaan peilata omia tunteita tai opettaa esimerkiksi omasta hygieniasta ja kodin siisteydestä huolehtimisesta.

Sosiaalipedagoginen hevostoiminta ei siis ole ratsastusterapiaa, hevoskerho tai ratsastustunteja. Välillä toimintaan saattaa kuulua ratsastusta tai kärryillä ajamista, mutta pääsääntöisesti se on kaikkea muuta toimintaa tallilla. (H1.) Sosiaalipedagogiseen hevostoimintaan kuuluu hevosen käsittelyä kuten harjausta, varustamista tai taluttamista, sekä hevosen elinoloista huolehtimista, eli karsinoiden, tallien ja tarhojen siivousta, ruokintaa ja vesien vaihtoa. Muun muassa

näiden äsken mainitsemieni asioiden lomassa käydään läpi asiakkaan tilannetta, yritetään saada ymmärrystä perusasioiden tärkeydestä tai harjoitellaan ja peilataan sosiaalisia tilanteita. Aina hevosta ei välttämättä suoranaisesti käsitellä, vaan sitä voidaan esimerkiksi tarkkailla laitumella lajitovereiden seurassa ja havainnollistaa sitä kautta asiakkaalle jokin haluttu asia (H4). Monella ohjaajalla on myös muita eläimiä kuten kissoja, koiria, kanoja, lampaita tai vuohia, joita saateen myös hoitaa asiakkaan toiveesta.

”Yksi asiakas halusi vain hoitaa kanoja, joten silloin hoidimme kanoja.” (H4.)

Sosiaalipedagogisen hevostoiminnan olisi hyvä olla säännöllistä, mieluiten viikoittaista, jotta edellinen toimintakerta pysyisi mielessä paremmin ja voitaisiin niputtaa opittuja asioita yhteen. Jos toimintakerroilla on pitkät aikavälit, asiakkaan on hankalampi luoda suhde ohjaajaan sekä hevosiin. Tämä taas hankaloittaa tavoitteisiin pääsyä. Syy, miksi säännöllisyys hevostoiminnassa on tärkeää, perustuu talliyhteisöön. On helpompi päästä yhteisöön jäseneksi, kun on tallilla useammin. Vaikka toiminnan tarkoitus ei ole ajanvietto muiden tallilla olevien asiakkaiden tai työntekijöiden kanssa, on se silti tärkeä osa toimintaa. Talliyhteisö pysyy antamaan tunteen siitä, että on osa porukkaa ja kuuluu jonnekin. Heidän kanssaan opetellaan myös esimerkiksi avunpyytämistä tai yksinkertaisesti rohkaistutaan tervehtimään toista ihmistä (H5). Toiminta on hyvin kokonaisvaltaista ja mahdollistaa hyvin paljon erilaisten asioiden kohtaamista ja käsittelyä.

11.2.2 Miksi hevostoimintaa kannattaa hyödyntää lastensuojelussa?

Kuten aikaisemmassa luvussa mainitsin, sosiaalipedagoginen hevostoiminta on erittäin kokonaisvaltaista ja mahdollistavaa. Se antaa kokonaan uuden näkökulman lähestyä ongelmallisia tilanteita tai asioita (H4). Syyt toiminnan käyttöön ovat erittäin moninaiset. Sosiaalipedagoginen hevostoiminta kattaa niin psyykkisen, fyysisen kuin sosiaalisen puolen ihmisestä. Siitä saadut vaikutukset heijastuvat arkielämässä vielä myöhemminkin, parhaissa tapauksissa useamman päivän ajan (H1).

Toisille nämä vaikutukset ovat rohkeutta toimia sosiaalisissa tilanteissa, kun taas toisille se tuo keskittymiskykyä sekä onnistumisen kokemuksia, joita arjessa ei välttämättä helposti saa. Hyvä mieli ja itsensä ylittäminen ovat yleisiä seurauksia hevostoiminnasta, ja ne myös kantavat asiakkaan ollessa poissa tallilta. Sosiaalipedagoginen hevostoiminta tarjoaa lastensuojeluasiakkaille mahdollisuuden päästä kiinni harrastustoimintaan oppimalla mielekkään säännöllisen toiminnan mukavuuden ensin hevostoiminnassa. Se myös ennen kaikkea tarjoaa mielekästä toimintaa, sillä toiminta tapahtuu asiakkaan ehdoilla. Toisille se voi olla myös paikka, jossa hengähtää hetki arjen ongelmista, ja paikka, jossa voi tuntea olevansa kuin muutkin, osa talliyhteisöä.

Haastateltavien mukaan lastensuojeluasiakkaat ovat yleensä helppoja motivoida tai ovat jo valmiiksi motivoituneita toimintaan. He ovat yleensä myös hyvin vastaanottavaisia sille, mitä toiminnalla on tarjota. Heillä on halua viettää aikaa eläinten kanssa ja tutustua siihen, miten niistä huolehditaan. (H1) Sen lomassa tulee myös helposti keskusteltua asioista, jotka vaivaavat mieltä. Sosiaalipedagoginen hevostoiminta tarjoaa erilaisen mahdollisuuden saada tietoja asiakkaalta, koska ympäristö eläimiseen mahdollistaa sen. Toiminta antaa mahdollisuuden työskennellä kohti yhteisiä tavoitteita lähettävän tahon kanssa, mutta eri näkökulmasta (H4). Monet haastateltavat sanoivat, että heillä on ollut asiakkaita, jotka eivät normaalisti ole suostuneet puhumaan, mutta osallistuessaan toimintaan heillä ei ole ollut vaikeuksia tuottaa puhetta ja sanoittaa sitä, mikä painaa.

”Puhuminen ei välttämättä tapahdu edes suoraan hevostoiminnan ohjaajalle, vaan eläimelle, mutta silti tiedostetaan se, että ohjaaja on paikalla ja kuulee puhutut asiat.” (H5).

Sosiaalipedagoginen hevostoiminta on myös edullinen tapa ennaltaehkäistä sijoituksia tai olla sijoituksessa tukena, jos tilanne niin vaatii (H3). Sen avulla voidaan järjestää kuntouttavia tukitoimia myös koko perheelle. Käyttämällä sosiaalipedagogista hevostoimintaa voitaisiin helpottaa niin avohuollon tukitoimia kuin laitostoimintaa. Hevostoiminnassa ohjaajat saavat paljon informaatiota asiakkaan tilanteesta ja ajatuksista, vaikka eivät sitä asiakkaalta pyytäisikään.

Sosiaalipedagoginen hevostoiminta pystyy muokkautumaan niin monen ihmisen erilaisiin tarpeisiin, ja tästä syystä se soveltuu juuri lastensuojeluasiakkaille ja heidän yksilökohtaisiin elämäntilanteisiinsa.

Hevostoiminta tarjoaa myös erittäin hyvän mahdollisuuden viettää aikaa ulkona ja tehdä oikeita asioita, kuten huolehtia toisen olennon ruokinnasta (H2). Ulkona vietetty aika on yleisesti todettu olevan hyväksi koko ihmiselle, niin mielelle kuin keholle. Hevostoiminnan asiakkailta on myös ollut kokemusta parantuneesta ruokahalusta ja unesta, mikä voi olla johdannaista toiminnasta itsestään tai ulkona vietetystä ajasta. Poissa työntekijän toimistosta, kotoa, laitoksesta tai arkeen liittyvistä tiloista on myös joskus helpompi käsitellä niihin liittyviä asioita, kun saa vähän etäisyyttä asioihin. Haastateltavat kokivat, että ulkona oleminen sään niin salliessa tuo toimintaan itsessään jo hyvinvointivaikutuksia sekä jälleen uuden näkökulman käsitellä asioita. Sosiaalipedagoginen hevostoiminta antaa myös asiakkaille mahdollisuuden mennä oman mukavuusalueensa ulkopuolelle, toisille se on pelkojen voittamista ja toisille se on tunnin viettäminen luonnossa.

Rajat ja säännöt ovat yksi keskeinen osa sosiaalipedagogista hevostoimintaa, koska ne ovat turvallisuustekijöitä. Säännöt käydään läpi kaikkien asiakkaiden kanssa, jotta toiminta on mahdollisimman turvallista kaikille osallistujille. Säännöillä suojellaan niin hevosia kuin ihmisiäkin. Nämä säännöt on koettu yleensä helpoksi noudattaa, ja niiden pohjalta on myös helppo lähteä keskustelemaan säännöistä ja niiden olemassaolon syistä liittyen muuhun elämään. Näin pystytään asiakkaalle selittämään, miksi jotkut säännöt ovat voimassa kotona tai sijoituspaikassa.

Syitä sosiaalipedagogisen hevostoiminnan käyttöön lastensuojelussa tuli esille haastatteluissa todella paljon. Lähes kaikilla haastelluilla oli jo käynyt lastensuojelun asiakkaita, joten heidän kertomansa hyödyt nousevat todellisista kokemuksista. Kaikkien painavimmat syyt kuitenkin olivat uuden lähestymistavan ongelmien ratkaisuun ja ennaltaehkäisyyn tarjoaminen sekä kaikki muut ihmiseen vaikuttavat hyödyt kuten itsetunnon kohoaminen, tunteidenkäsittelytaitojen parantuminen, vuorovaikutustaitojen parantuminen sekä mielekkään ja iloa tuottavan toiminnan lisääminen arkeen.

11.2.3 Miksi hevostoimintaa kannattaa hyödyntää mielenterveyden edistämiseksi?

Kaikilla SPHT-ohjaajilla oli asiakkaina myös jonkinlaisista mielenterveyshaasteista tai -ongelmista kärsiviä ihmisiä. Hevostoiminta kaikkine tässä luvussa aiemmin mainitsemineni hyötyineen auttaa myös mielenterveyden ylläpitämisessä, kuntouttamisessa ja ennaltaehkäisyssä. Kuten Erkkö & Hannukkala (2013) kirjassaan toteavat, mielenterveyden suojatekijät ovat erittäin tärkeitä jokaisen ihmisen mielenterveyden ylläpitämisen kannalta. Kuten aikaisemmin mainitsin, tärkeitä suojatekijöitä ovat muun muassa hyvä itsetunto ja -tuntemus sekä positiivinen minäkuva. Juuri näitä asioita pystytään sosiaalipedagogisen hevostoiminnan kautta rakentamaan ja vahvistamaan.

Monissa tapauksissa mielenterveysongelmien kanssa kamppaileva ihminen on uupunut, flegmaattinen tai muuten sulkeutunut omiin oloihinsa yleensä sisätiloihin. Halu tehdä asioita tai lähteä kodin ulkopuolelle ovat yleensä kadoksissa. (H1.) Näihin asioihin hevostoiminta tarjoaa muutosta. Pienten onnistumisten ja ilon tunteiden kautta ihmiset alkavat löytää halun tehdä asioita ja hevostoiminnasta tulee jotain, mitä odottaa (H1). Ulkona oleminen ja siellä liikkuminen vahvistavat myös mielenterveyttä piristämällä ihmistä ja antamalla aivoille happea. Raikasta ulkoilmaa ja fyysistä tekemistä hevostoiminta todella tarjoaa. Se on mielenterveyskuntoutujille hyvä myös siksi, koska toiminnassa ei vaadita liikaa, ei mitään mitä asiakas ei osaa tai pysty tekemään (H5). Siellä on helppo kokea onnistumisentunteita ja saada positiivista palautetta hyvin tehdystä työstä. Pelkästään se, että jaksaa vaikkapa kantaa hevosille vettä ulos tarhoihin tai onnistuu harjaamaan hevosen puhtaaksi ovat jo onnistumisia sosiaalipedagogisessa hevostoiminnassa. Joillekin asiakkaille onnistuminen saattaa olla uskaltautuminen silittämään hevosta. Yksi asia mikä oli kaikille haastatelluille yhteistä, oli positiivisen palautteen antaminen. Kaikki kokivat, että on erityisen tärkeää muistaa ja huomata antaa positiivista palautetta, kun asiakas onnistuu pienimmässäkin annetussa tehtävässä. Sen voimauttavat ja rohkaisevat vaikutukset näkyvät toisissa asiakkaissa jo samassa hetkessä, kun taas toisilla vie pidemmän aikaa sisäistää, että hän on todella onnistunut jossakin (H1). Kaikesta huolimatta jokainen

vähitellen alkaa yleensä sisäistämään sitä, että hänkin voi olla jossain hyvä ja onnistua.

11.3 Mitä SPHT-ohjaajat toivovat lastensuojelutoimijoilta?

Sosiaalipedagogisen hevostoiminnanohjaajilla ei ollut kovin montaa tiettyä toivomusta lastensuojelutoimijoille. Ennen kaikkea he halusivat, että lastensuojelutoimijat ottaisivat selvää tai antaisivat mahdollisuuden kertoa, mistä sosiaalipedagogisessa hevostoiminnassa on kyse. Ohjaajat toivoivat myös rohkeita yhteydenottoja ja avoimuutta heidän työtään kohtaan. Tärkeänä pidettiin myös sitä, että kysytään jos ei ymmärretä tai neuvotellaan, jos jokin asia tuottaa hankaluuksia.

Toinen asia, mitä toivottiin sosiaalitoimelta ja lastensuojelutoimijoilta oli se, että toimintaan osallistuminen mahdollistettaisiin, eli raha ei olisi esteenä. Toimintaan osallistuminen maksettaisiin esimerkiksi lasten ja nuorten harrasterahasta tai maksusitoumuksia myönnettäisiin enemmän. Monilla asiakkailla on ollut taloudellisesti tiukka tilanne, eikä kaikilla ole varaa maksaa yhtään mistään ylimääräisestä. Siksi toiveena on, että toimintaan osallistuminen mahdollistettaisiin esimerkiksi sosiaalitoimen kautta. Kolmas asia, jota toivottiin, oli, että kun toimintaan lähdetään, niin siihen myös sitouduttaisiin. Eli pidettäisiin huoli siitä, että asiakas saapuu paikalle ja olisi siellä ajoissa. Sitouduttaisiin myös sen säännöllisyyteen, vaikka joustomahdollisuus on, mutta toiminnasta on koettu olevan enemmän hyötyä, mitä säännöllisempää se on. Kun toiminnan tarkoitus kuitenkin on ennaltaehkäistä tai kuntouttaa, niin ohjaajat toivoisivat samanlaista sitoutumista kuin muihinkin kuntouttaviin ja ennaltaehkäiseviin toimintoihin.

Neljäs toive, joka ohjaajilla oli lähettäviä tahoja kohtaan, oli tiedonkulku. Toivottiin, että jos asiakkaalla on ollut jotain erityistä käyntikertojen välillä, siitä informoitaisiin SPHT-ohjaajaa, jotta asiaan voidaan tarttua tai olla tarttumatta, riippuen tilanteesta. (H2.) Toivottiin yhteistyöpalavereita, jotta asiakas voisi saada parhaan hyödyn toiminnasta. Sosiaalipedagogisen hevostoiminnan ohjaajilla voisi olla paljon annettavaa yhteistyöpalavereissa, koska he kuulevat ja näkevät paljon

asioita, joita ei välttämättä tule kotona tai lastensuojelulaitoksessa ilmi. (H4.) Kun tieto kulkee SPHT-ohjaajien ja lähettävän tahon välillä, on paljon helpompaa luoda hevostoiminnalle tavoitteet, jotka palvelevat arkielämässä. Tavoitteita voidaan myös yhdessä miettiä yhteistyöpalaverissa.

Asiat, joita sosiaalipedagogisen hevostoiminnan ohjaajat ajattelevat että lastensuojelutoimijoiden olisi hyvä tietää, ovat oikeanlainen ja säänmukainen vaatetus, turvallisuusasiat kuten tallikäyttäytyminen, aikuinen eli toiminnanohjaaja on koko ajan paikalla sekä se, että asiakkaasta halutaan tietää vain hevostoiminnan kannalta oleelliset asiat, kuten sairaudet (diabetes, epilepsia yms.) tai muut mahdolliset toimintaan vaikuttavat seikat. Nämä asiat käydään pitkälti läpi toiminnan alkaessa, mutta ne on hyvä pitää mielessä jo tallille tultaessa. Haastatteluista kävi myös ilmi, ettei lähettävältä taholta, oli se sitten lastensuojelulaitos tai kotiväki, odoteta ketään aikuista osallistuvaksi toimintaan. Monet ohjaajat työskentelevät mieluiten rauhassa asiakkaan kanssa. Toki, jos asiakkaan tilanne tai kunto vaatii omaohjaajan läsnäoloa, se on silloin suotavaa.

12 POHDINTA

12.1 Sosiaalipedagogisen hevostoiminnan nykytila ja kehityshaasteet

Työtä tehdessä havaitsin, että sosiaalipedagogista hevostoimintaa kohtaan on paljon ennakkoluuloja toimintaan lähettävillä tahoilla. Tämä opinnäytetyö purkaa nämä ennakkoluulot hyvin, sillä ne koskivat pitkälti toiminnan vaikutuksia ja käyttötarkoituksia. Nyt ne ovat eriteltyinä tässä työssä, joten ei tarvitse arvailla tai miettiä, mitä hyötyä hevostoiminnasta voisi olla. Sosiaalipedagoginen hevostoiminta tarjoaa viikoittain apua useille kymmenille ihmisille erilaisiin tilanteisiin ja ongelmiin ympäri maata. Hevostoiminnan pariin löytäneet asiakkaat antavat koko ajan positiivista palautetta ja mainostavat toimintaa tutuilleen. Alalla menee tällä hetkellä siis hiljaisuudessa ihan hyvin, mutta hevostoimintaa voitaisiin hyödyntää vielä enemmän kuin tällä hetkellä hyödynnetään.

Vaikka sosiaalipedagoginen hevostoiminta on ollut olemassa jo hetken aikaa, se on edelleen jäänyt aika tuntemattomaksi toimintamuodoksi. Hevostoimintaa hyödynnetään lähinnä yksityisellä taholla: asiakkaat itse haluavat osallistua toimintaan ja etsiä itselleen vaihtoehtoisia ratkaisuita omiin ongelmatilanteisiinsa. Tällä hetkellä suurin osa asiakkaista kustantaa toiminnan itse. Kuten aikaisemmin työssä olen maininnut, nykyisin hevostoiminta maksaa asiakkaalle keskimääräisesti 40–75 euroa yhtä käynti kohden, riippuen paikasta ja käynnin pituudesta. Monien toiminnan ohjaajien tavoitteena on kuitenkin useamman kerran sarjat, harvoin siis asiakas käy vain yhtä kertaa toiminnassa. Sosiaali- ja terveysalalla on jonkin verran lähettäviä tahoja, mutta kuten aikaisemmin totesin, on sosiaalipedagoginen hevostoiminta jäänyt melko tuntemattomaksi toimintamuodoksi.

Tuntemattomuus onkin yksi sosiaalipedagogisen hevostoiminnan kehityshaasteista. Markkinointiin pitäisi panostaa enemmän ja hevostoimintaa pitäisi tuoda julki enemmän myös hevosmaailman sisällä. Itse olen harrastanut ratsastusta ja muita hevosten kanssa tehtäviä asioita jo noin 15 vuotta, ja kuulin sosiaalipedagogisesta hevostoiminnasta ensimmäisen kerran vasta Diakissa. Hevostoimintaa pitäisi markkinoida enemmän myös siksi, että sen käyttötarkoitus ja hyödyt

saataisiin tuotua esille. Jotta alasta saataisiin tunnetumpi, voitaisiin esimerkiksi tämän opinnäytetyön pohjalta julkaista artikkeleita eri alojen lehdissä, niin hevost maailmassa, kirkon alalla kuin sosiaalialalla. Mahdollisia vaikutuskanavia voisivat olla muun muassa tällä hetkellä ilmestyvät lehdet: Hippos (ratsastusmaailmanlehti), Dino (kirkon kasvatuksen ja nuorisotyöntekijöiden lehti) ja Talentia (sosiaalialan lehti). Jos näihin lehtiin saataisiin asianmukaiset julkaisut sosiaalipedagogisesta hevostoiminnasta, potentiaali tietoisuuden leviämisestä nousisi paljon.

Yksi hyvä tapa myös lisätä aiheen tunnettavuutta olisi lyhyt video sosiaalipedagogisesta hevostoiminnasta kertoen, mitä toiminta on, mihin sitä käytetään ja miksi sekä ketkä siitä voisivat hyötyä. Alkuperäinen tarkoitukseni oli tehdä tällainen video itse, mutta aikataulujen ja resurssien ollessa rajalliset, jouduin jättämään videon teon pois opinnäytetyöprosessista. Videon voisi laittaa esimerkiksi Youtubeen, sitä voitaisiin jakaa myös sosiaalisessa mediassa suuremman katsojaluvun saavuttamiseksi. Video voisi olla helppo ja kevyt tapa tutustua aiheeseen, ja sen loppuun voitaisiin laittaa linkki tai yhteystietoja, joista saisi tarvittaessa lisää informaatiota aiheesta.

Toinen kehityshaaste toiminnalla on tutkimusten vähyyys. Tutkiessani aiempia tutkimuksia aiheesta huomasin kuitenkin aiheen yleistyneen pro gradu -tutkimus- ja opinnäytetyöaiheena. Aihetta pitäisi tutkia myös ammattilaisten toimesta enemmän, jolloin Kela ja sosiaalitoimi saataisiin toivottavasti rahoittamaan asiakkaiden käyntejä paremmin. Rahoitus tuntui olevan yksi suurimmista esteistä, miksi joku asiakkaista ei toimintaan pysty osallistumaan, vaikka haluaisi. Aihetta tulisi tutkia etenkin psyykkisestä näkökulmasta, sen hyödyistä ja vaikutuksista asiakkaisiin. Tätä kautta olisi helpompi tuoda sen vaikutuksia julki ja se voisi saada myös tarvitsemaansa näkyvyyttä valtakunnallisella tasolla.

Tulevina tutkimusaiheina voisi olla esimerkiksi tutkimus siitä, kuinka kantavat vaikutukset hevostoiminnalla on asiakkaille. Voitaisiin selvittää sitä, kantavatko toiminnan hyödyt ja vaikutukset myös sen loputtua, vai päättyvätkö vaikutukset, kuten itsetunnon vahvistuminen, vähitellen toiminnan päätyttyä. Toinen mielenkiintoinen tutkimuskohde olisi se, miten hevoset ja hevostoiminta todella vaikuttavat ihmiseen. Jos pystyttäisiin tutkimaan sitä, mitä tapahtuu ihmisen aivoissa

hevostoiminnan aikana ja miten toiminta vaikuttaa ihmisen käyttäytymiseen sekä olemiseen. Muun muassa näiden tutkimusten avulla voitaisiin saada lisää arvokasta tietoa hevostoiminnasta ja hevosten käytöstä apuna erilaisissa tilanteissa sekä toiminnoissa.

12.2 Sosiaalipedagoginen hevostoiminta seurakunnissa

Haastatteluista saadun aineiston myötä koen, että myös seurakunnat voisivat hyötyä sosiaalipedagogisesta hevostoiminnasta. Esimerkiksi erityisnuorisotyö voisi saada hevostoiminnasta paljon toimintamahdollisuuksia työskentelynsä. Erityisnuorisotyön asiakkaat voivat olla esimerkiksi oppimisvaikeuksista kärsiviä nuoria, vammaisia nuoria tai muuten hankalissa elämäntilanteissa olevia nuoria. Suomen evankelisluterilainen kirkko (Sakasti i.a.) määrittää erityisnuorisotyötä seuraavasti: se on etsivää, kohtaavaa ja läsnä olevaa työtä. Työtä, jota tehdään yhdessä lasten, nuorten ja perheiden kanssa, joilla on erityisen tuen tarpeita. Hevostoiminta voisi auttaa saavuttamaan kirkon asettamia yleistavoitteita erityisnuorisotyölle, sillä sen on todettu kohentavan itsetuntoa, hyväksyttävyyttä yhteisön jäsenenä ja tuovan elämään mielekkyyttä. Nämä kaikki asiat ovat mainittuna yleistavoitteina, joita koko kirkon sisällä tehtävä erityisnuorisotyö kantaa työnsä pohjana (Sakasti i.a.).

Sosiaalipedagoginen hevostoiminta on luotu nimenomaan erityistä tukea tarvitsevia ihmisiä varten. Erityisnuorisotyön asiakkaiden kanssa voisi olla helpompi luoda yhteys sosiaalipedagogisen hevostoiminnan kautta. Hevostoimintaa järjestetään suljetuille ryhmille, joten seurakunta voisi yhteistyössä sosiaalipedagogisen hevostoimintaohjaajan kanssa suunnitella omalle ryhmälleen vaikka kevään kestävän toimintajakson. Hevostoiminta voisi muun muassa auttaa hahmottamaan opetuksia, joita nuorille halutaan pitää ja opettaa. Erityisnuorisotyön tavoitteena on myös luoda pohjaa omaehtoiselle ja vastuulliselle elämälle (Sakasti i.a.). Näitä asioita nimenomaan harjoitellaan ja hahmotellaan sosiaalipedagogisen hevostoiminnan kautta.

Sosiaalipedagogista hevostoimintaa voitaisiin hyödyntää myös rippikoulutyössä, niin tavallisissa kuin erityisrippikouluissa. Erityisrippikoulut ovat yleensä suunnattu oppimisvaikeuksista kärsiville, vammaisille tai muuten hankalassa elämäntilanteessa oleville nuorille. Monet sosiaalipedagogisen hevostoiminnan ohjaajista kertoivat järjestäneensä erilaisia teemapäiviä eri tarkoituksiin, miksei siis voitaisi järjestää myös jotain rippileirin etukäteistapaamista hevostoiminnan merkeissä? Hevosten ja tallitöiden avulla voitaisiin tehdä erilaisia ryhmäytymistehtäviä sekä luoda luottamusta ryhmäläisten välille.

Sosiaalipedagoginen hevostoiminta voisi antaa seurakuntien työhön hyvin paljon uutta toimintaa ja esimerkiksi kerhomahdollisuuksia. Eivätkä mahdollisuudet rajoitu vain nuoriso- tai erityisnuorisotyöhön, sillä sosiaalipedagogista hevostoimintaa voitaisiin hyödyntää millä vain kirkon alalla. Ainoastaan työntekijän ja SPHT-ohjaajien mielikuvitus on rajana sille, mihin kaikkeen seurakunnat voisivat toimintaa hyödyntää.

Nuorisotyöntekijänä saa helposti olla kuuntelijana nuorille, kun heillä on huolia. Kokemuksestani harjoitteluiden ja leirityöskentelyn jälkeen voin sanoa, etteivät kaikki nuoret halua tavata toimistolla tai nuorisotilalla. Tällöin yksi hyvä vaihtoehto olisi viedä nuori tallille ja tarjota mahdollisuus puhua vaikkapa hevosta harjatessa tai kävelyttäessä metsässä. Toisille nuorille on helpompi keskustella, kun ei tarvitse istua vastakkaisissa tuoleissa ja katsella toista silmiin, vaan on mahdollisuus tekemisen lomassa kertoa, mikä mieltä painaa. Näiden nuorten kanssa olisi erityisen helppoa hyödyntää sosiaalipedagogisen hevostoiminnan tarjoamia mahdollisuuksia.

12.3 Työn onnistumisen arviointi

Tutkimuksen myötä olen onnistunut kartoittamaan lisää tietoa siitä, mitä on sosiaalipedagoginen hevostoiminta käytännön tasolla sekä siitä, voidaanko ja kannattaako sitä hyödyntää lastensuojelussa. Työn tavoitteet on siten saavutettu, ja tietoisuus sosiaalipedagogisesta hevostoiminnasta levittyy toivottavasti työn julkaisemisen myötä. Opinnäytetyö on kaikkineen mielestäni onnistunut

kokonaisuus, joka pystyy avaamaan sitä, mistä sosiaalipedagogisessa hevostoiminnassa on todellisuudessa kyse.

Tutkimuksen keskeisimmät tulokset löytyvät sosiaalipedagogisen hevostoiminnan hyödyllisyydestä ja käytettävyydestä lastensuojelussa ja mielenterveyden edistämisessä. Tuloksia analysoidessa huomasin, että hevostoiminnalla on valtava määrä jo pelkästään psyykkisiin ja sosiaalisiin asioihin liittyviä hyötyvaikutuksia. Hevostoiminta kehittää asiakkaiden mielenterveyden suojatekijöitä, kuten itsetuntoa ja -tuntemusta sekä antaa positiivisia kokemuksia ja onnistumisen tunteita. Kuten Erkko ja Hannukkala (2013) kirjassaan määrittelevät, mielenterveyden suojatekijät ovat yksi perusta tasapainoiselle ja vahvalle mielenterveydelle. Tästä syystä voidaan sanoa, että työ on onnistunut, sillä on perusteltua käyttää sosiaalipedagogista hevostoimintaa lastensuojelussa sekä mielenterveyden edistämiseksi tehtävässä työssä. Hevostoiminnan antamat fyysisen puolen hyödyt ovat myös tärkeässä osassa keskeisiä tuloksia. Sosiaalipedagoginen hevostoiminta tarjoaa mahdollisuuden raittiiseen ulkoilmaan sekä fyysisen tekemiseen. Nämä itsessään jo virkistävät ihmistä, mutta ovat Nurmen ym. (2015) mukaan tärkeitä myönteisen kehitystä tukevan vapaa-ajan piirteitä. Useat toiminnanohjaajat olivat myös nähneet asiakkaidensa fyysisen kunnon ja jaksamisen kohe-nevan toiminnan myötä.

Opinnäytetyö vaati paljon kärsivällisyyttä ja sitkeyttä, sillä yhteistyökumppaneita oli aluksi todella hankala löytää. Kuitenkin alun hankaluuksien jälkeen kaikki osoittautui vaivan arvoiseksi. Koen, että työ on erittäin hyödyllinen sosiaali-, terveys- ja koulutusalan työntekijöille, koska he voivat löytää omaan työhönsä uuden lähestymistavan sosiaalipedagogisesta hevostoiminnasta. Jotta työn tavoite tietoisuuden levittämisestä onnistuisi, työ lähtee liikkeelle perusasioista, joten lukijan ei tarvitse tietää hevosista tai sosiaalipedagogisesta hevostoiminnasta mitään. Opinnäytetyö on erittäin hyödynnettävä suoraan käytännön elämään, koska se itsessään kertoo jo, mitä lastensuojelun ja sosiaalipedagogisen hevostoiminnan ohjaajien yhteistyö vaatii ja tarkoittaa. Työ kertoo myös suoraan hevostoiminnan hyödyistä asiakkaalle, joten ei tarvitse arvuutella, soveltuuko tämä juuri minun asiakkaileni, sillä vastaus löytyy tekstistä.

Työtä voidaan pitää luotettavana lähteenä siitä, mitä sosiaalipedagoginen hevostoiminta on ja miten asiakkaat siitä hyötyvät, sillä se kulkee hyvin käsi kädessä Lipposen (2018) tekemän suuremman valtakunnallisen kyselyn kanssa, jossa selviteltiin samankaltaisia asioita suuremmalla mittakaavalla. Työn luotettavuutta lisää myös se, että haastatellut ohjaajat ovat kaikki alan ammattilaisia niin akateemisessa maailmassa kuin hevosmaailmassa. Työssä ei myöskään esiinny ris-tiriitoja lähteiden ja kirjoitetun teorian tai tulosten välillä, jolloin työtä voidaan pitää luotettavana.

12.4 Oman ammatillisuuden kasvu

Oma ammatti-identiteettini on kasvanut työn myötä. Tehdessäni haastatteluita koin, että minut otettiin vakavasti ja tein työtä jolla on oikeasti merkitystä. Se vahvisti itseluottamustani omaa osaamista kohtaan ja antoi rohkeutta ottaa asia syvempään käsittelyyn. Tulokset, joita haastatteluista sain ovat erittäin merkityksellisiä erityisesti minun ammatillisuuden näkökulmasta, koska löysin työtä tehdes-säni uuden toiminnan, jota aion parhaani mukaan hyödyntää tulevassa työelä-mässä. Koen, että sosiaalipedagogisella hevostoiminnalla on todella oma paik-kansa lastensuojelupalveluissa ja aion tehdä sen eteen töitä, että nämä kaksi alaa saataisiin toimimaan yhteistyössä entistä paremmin.

Opinnäytetyötä tehdessä huomasin myös oman kehitykseni lastensuojelutyön ammattilaisena. Kirjoittaessani teoriaa pystyin pitkälti kirjoittamaan tekstiä oman osaamiseni pohjalta, lähteistä hain vain tukea kirjoittamalleni, jotta pystyin osoit-tamaan tietojen todenmukaisuuden. Olen kehittynyt käytännön kautta tietämyk-sessäni lastensuojelusta ja siihen liittyvistä toimista sekä laista. Aion tulevaisuu-nessa mahdollisuuksien mukaan jatkaa työskentelyä lastensuojelun parissa. Aion tulevilla työpaikoillani hyödyntää tätä työtä ja sen avulla saada sosiaalipe-dagogisen hevostoiminnan osaksi työpaikkani toimintatapoja. Jos kuitenkin jos-kus päädyn nuorisotyötä kirkolle tekemään, aion kyllä parhaani mukaan löytää myös siellä mahdollisuuksia käyttää sosiaalipedagogista hevostoimintaa. Nuori-sotyöntekijänä haluaisin hyödyntää hevostoimintaa erityisesti rippikouluissa sekä erilaisissa kerhotoiminnoissa. Sosiaalipedagoginen hevostoiminta tarjoaisi

mahdollisuuden päästä tutustumaan nuoriin ja lapsiin erilaisessa ympäristössä käytännön toiminnan kautta.

Tehtyäni tämän opinnäytetyön uskon hevostoiminnan vaikutuksiin ja toimivuuteen todella vahvasti. Kun haastatteluita tehdessä näki ja kuuli, kuinka omistautuneita ja työhönsä uskovia hevostoiminnan ohjaajat olivat, on helppo itsekkin luottaa toimintaan. Tämän työn tekemisen myötä olen vakavasti harkinnut kouluttavani myös sosiaalipedagogisen hevostoiminnan ohjaajaksi voidakseni yhdistää sosiaalipedagogisen hevostoiminnan tulevaan työuraani. Haluan hyödyntää hevostoimintaa riippumatta siitä, mille työalalle tai paikkakunnalle päädyn. Sen vaikutukset ja toimivuus ovat saavutettavissa kaikkien asiakkaiden kanssa, joilla vain on vähänkin motivaatiota. Haluan yrittää myös edistää sitä, että sosiaalitoimi alkaisi rahoittamaan hevostoimintaa asiakkailleen. Olisi tärkeää, että sosiaalipedagoginen hevostoiminta tunnistettaisiin ennaltaehkäisevänä ja kuntouttavana toimintana, eikä harrastus- tai kerhotoimintana.

Vaikka itse olenkin hyvin vakuuttunut saamistani tutkimustuloksista sekä hevostoiminnan hyödyistä, tulee muistaa, että toiminta ei välttämättä silti sovellu kaikille. Jokainen ihminen on yksilö, eikä toiset ihmiset välttämättä koe hevostoimintaa ollenkaan itselleen hyödylliseksi. Tämä koskee oikeastaan mitä vain kuntoutus- tai toimintamuotoa, aina on olemassa mahdollisuus sille, ettei valittu toiminta ole kyseiselle asiakkaalle paras tapa edetä. Tässä kohtaa myös ammattilaisten pitää ymmärtää ja antaa asiakkaalle tilaa valita, eikä jäädä puolustelemaan toimintaa, koska itse ajattelee sen olevan hyvä ja hyödyllinen. Tärkeää on kuitenkin kannustaa asiakasta kokeilemaan erilaisia vaihtoehtoja ja yhdessä pohtia, mikä voisi olla juuri kyseiselle asiakkaalle parhain ja toimivin vaihtoehto.

Sosiaalipedagoginen hevostoiminta ei ollut itselleni tuttua ennen opinnäytetyön aloittamista. Tiesin, että haluan tehdä opinnäytetyön jostakin itselle merkityksellisestä aiheesta, joten lähdin tutkimaan, mitä hevosmaailmalla on yhteistä sosiaalialan kanssa. Näin löysin sosiaalipedagogisen hevostoiminnan. Olen oppinut alasta huomattavan paljon, sillä nyt pystyn vastaamaan, mitä on sosiaalipedagoginen hevostoiminta, kun joku kysyy sitä minulta. Enää en joudu selittelemään,

että en vielä itsekään oikeastaan tiedä, mihin sitä käytetään tai miten, vaan voin rehellisesti sanoa tietäväni vastauksen näihin kysymyksiin.

Tutkimusta tehdessäni opin myös yksityisyrittäjien työstä ja heidän yhteistyöta-
hoistaan. Oli silmiä avaavaa kuunnella sosiaalipedagogisen hevostoiminnan oh-
jaajien näkökulmia ja kokemuksia. Heillä oli kaikilla kerrottavanaan omanlaisi-
ansa kokemuksia esimerkiksi yhteistyöstä lastensuojelutoimijoiden kanssa,
minkä myötä opin, millainen työntekijä haluan tulevaisuudessa itse olla. Haluan
olla avoin uusille mahdollisuuksille ja kokeilla asiakkaiden kanssa heidän ehdoil-
laan uudenlaisia toimintamuotoja. Haluan myös kannustaa tulevia työyhteisöjäni
olemaan avoin ja kokeilunhaluinen.

LÄHTEET

- Bennington-Castro, Joseph 2014. Everyday Health. Viitattu 27.1.2018
<http://www.everydayhealth.com/news/how-horses-help-with-mental-health-issues/>
- Erkko, Anna & Hannukkala, Marjo 2013. Mielenterveys voimaksi. Suomen mielenterveysseura. Kirjapaino Jaarli Oy.
- Gissler, Mika & Seppänen Johanna 2017. Nuorten mielenterveysongelmat lisääntyvät Pohjoismaissa – erityisryhmänä maahanmuuttajat. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Viitattu 11.5.2018
<https://blogi.thl.fi/nuorten-mielenterveysongelmat-lisaantyyvat-pohjoismaissa-erityisryhmana-maahanmuuttajat/>
- Hyytinen, Niina 2010. Hevosvoimat käyttöön – ”Helmi-hevostelua” seurakunnan erityisnuorille. Diakonia-ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutusohjelma. Opinnäytetyö.
- Hämäläinen, Juha & Kurki, Leena 1997. Sosiaalipedagogiikka. WSOY. Helsinki. Viitattu 19.3.2018.
https://www.kansalaisyhteiskunta.fi/tietopalvelu/kasvatus_ja_kasvaminen/aiemmat_artikkelit/sosiaalipedagogiikka
- Kananen, Jorma 2014. Laadullinen tutkimus opinnäytetyönä. Miten kirjoitan kvalitatiivisen opinnäytetyön vaihe vaiheelta. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja – sarja.
- Laatinen, Saara 2014. Sosiaalipedagoginen hevostoiminta. Centria-ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutusohjelma. Opinnäytetyö.
- Lastensuojelun keskusliitto i.a. Viitattu 17.3.2018
<https://www.lastensuojelu.info>
- Lastensuojelun käsikirja 2016. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.
<https://thl.fi/fi/web/lastensuojelun-kasikirja>
- Lastensuojelulaki 2007. Finlex. Viitattu 17.3.2018
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2007/20070417>

- Lipponen, Maija 2018. Sosiaalipedagoginen hevostoiminta – kysely ohjaajille vuoden 2017 toiminnasta. Sosiaalipedagoginen Hevostoimintayhdistys ry. Viitattu 19.3.2018
<http://www.gcf Finland.fi/tiedostopankki/482/Koonti-kyselysta-2017.pdf>
- McVeigh, Tracy 2012, viitattu 27.1.2018
<https://www.theguardian.com/society/2012/feb/26/horses-therapists-stress-autism-addiction>
- Nurmi, Jari-Erik; Ahonen, Timo; Lyytinen, Heikki; Lyytinen, Paula; Pulkkinen, Lea & Ruoppila, Isto 2015. Ihmisen psykologinen kehitys. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Puustinen, Mari 2015. Sosiaalipedagogisen hevostoiminnan tunnettavuus ja käyttö sosiaalisen kuntoutuksen keinona Jyväskylässä. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Kuntoutusohjauksen ja -suunnittelun koulutusohjelma. Opinnäytetyö.
- Reuter, Anni 2013. Kuntoutusportti. Viitattu 20.2.2018.
<https://kuntoutusportti.fi/hevonen-auttaa-kuntoutujaa/>
- Rönkkö, Mia 2017. Sosiaalipedagoginen hevostoiminta lastensuojelun Avohuollon tukitoimena – ”Nelijalkainen kuntouttaja nostaa arjen helmet esiin”. Itä-Suomen yliopisto. Yhteiskuntatieteiden laitos. Sosiaalityö.
Pro gradu -tutkimus.
- Sakasti i.a. Erityisnuorisotyö. Viitattu 11.5.2018
<http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp?Open&cid=Content2AF79E>
- Saaranen-Kauppinen, Anita; Puusniekka, Anna 2006. KvaliMOTV – Menetelmäopetuksen tietovaranto (verkkojulkaisu). Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Viitattu 18.7.2018
<http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/>
- Sosiaalipedagoginen Hevostoimintayhdistys ry 2015. Viitattu 20.2.2018
<https://www.hevostoiminta.net/10>
- Suomen mielenterveysseura i.a. Viitattu 20.2.2018
<https://www.mielenterveysseura.fi/fi/mielenterveysseura/organisaatio-ja-toiminta/strategia/mita-mielenterveys>
- Suomen ratsastajainliitto i.a. Viitattu 20.2.2018

http://www.ratsastus.fi/ratsastustietoa/sosiaalipedagoginen_toiminta

Suomen sosiaalipedagoginen seura ry 2018. Viitattu 20.2.2018

<http://www.sosiaalipedagogiikka.fi/sosiaalipedagogiikka/>

Theseus.fi

Terveysten ja hyvinvoinnin laitos 2016. Viitattu 27.1.2018

https://www.sotkanet.fi/sotkanet/fi/taulukko?indicator=s_Y1tta1zLD-WTS2PN7RONQcyDAA=®ion=s07MBAA=&year=sy4rBwA=&gender=t

World Health Organization 2014. Viitattu 20.2.2018

http://www.who.int/features/factfiles/mental_health/en/

LIITTEET

Puolistrukturoitu teemahaastattelu sosiaalipedagogisen hevostoiminnan ohjajille

1. Kerro kuinka laajasti järjestät toimintaa? Kuinka usein, omissa vai vuokra-
tuissa tiloissa?
2. Millaisia taustoja asiakkaillasi on? Kuinka paljon sinulla käy lastensuojelu-
asiakkaita tai mielenterveyskuntoutujia?
3. Millaiset ihmiset voivat osallistua toimintaan? Mikä rajoittaa toimintaan
osallistumista?
4. Mitä haluaisit tietää asiakkaistasi ja heidän taustoista ennen toiminnan al-
kua? Mistä saat tietää haluamasi asiat?
5. Mitä toivoisit lastensuojeluasiakkaiden tietävän sosiaalipedagogisesta he-
vostoiminnasta ennen toiminnan alkua?
6. Mistä asiakkaat löytävät tiensä toimintaan? Yhteistyökumppanit?
7. Millaista on sinun järjestämä sosiaalipedagoginen hevostoiminta?
8. Mitä hyötyä toiminnasta sinun näkökulmasta on?
9. Millaista palautetta toiminnasta ja sen vaikutuksista olet saanut?
10. Mitä eettisiä kysymyksiä/asioita liittyy lastensuojeluasiakkaiden ja mielen-
terveyskuntoutujien kanssa tehtävään hevostoimintaan?
11. Millaista yhteistyötä toivoisit lastensuojelutoimijoilta?
12. Miksi suosittelisit sosiaalipedagogista hevostoimintaa juuri lastensuojelu-
asiakkaille tai mielenterveyskuntoutujille?